ԺԵ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3788 ՕԳՈՍՏՈՍ 21/2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1898 16 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1316 ՈՒՐԲԱԹ

درعلیه غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÈVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղ.ռշ
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական փոստատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ԱՆՄԱՏՉԵԼԻՆԵՐԸ

Տոքթ· Խորասանճեան էֆէնտիի գործօն մասնակցութիւնը Հիւանդանոցի բարեկարգութեան ձեռնարկին, որ հաճելի անակնկալ մը եղաւ շատերուն համար, կը թելադրէ մեզի կարգ մը խորհրդածութիւններ՝ հայ բժշկական դասին նկատմամբ ընդհանրապէս:

Աւելի գեղեցիկ է՝ երբ կը տեսնենք որ, արուեստին հնարաւոր բարձրութեանը հասած, ընկերային կարեւոր դիրք մը ու արդար համբաւ մը շահած յարգելի բժիշկը՝ զոր իր աշխատանոցին մէջ ու իր հիւանդներուն անկողնին մօտ միայն գտնել կարելի էր այսքան տարիներէ հետէ, կը յօժարի իր սուղ ժամերէն, իր խորին հմտութենէն ու մեծ փորձառութենէն բաժին մը հանել Հիւանդանոցի պատսպարեալներուն: Իր երեւումը միայն, Եէտի-Գուլէի ազգ· հաստատութեան մէջ, բաւական պիտի ըլլայ կազդուրիչ ու բարերար ազդեցութիւն մը առաջ բերել ինչպէս հոն՝ նոյնպէս դուրսը, հանրութեան մէջ: Օգուտները բազմադիմի են. եւ անոնցմէ մէկն ալ պիտի ըլլայ, —թէեւ անուղղակի,— մեր մէջ արմատացած համոզումի մը խախտումը, թէ սկսնակ ու նորեկ բժիշկներուն, չյաջողածներուն կ'իյնայ այս տեսակ մարդասիրական գործերով զբաղիլը. բարեյիշատակ Տոքթ· Սէրվիչէն էֆէնտին ու Տոքթ· Փէշտիմալճեան փաշան —ժամանակակից ծանօթ անուններ միայն յիշելու համար— իրենց կեանքովն ու գործունէութեամբը իրական ապացոյցը տուած էին արդէն թէ որքա՛ն դէմ են այդ գաղափարին կամ նախապաշարման: Այսօր ալ ունինք անոնց հետեւողներ, մանաւանդ կրթական ու մատենագրական ճիւղերուն մէջ, որոնց համար նոյնքան հեշտ զբաղում մըն է գրչով, լրագրով ու դպրոցով զբաղիլը՝ որքան գեղագէտ գրել կամ նշդրակ գործածելը: Բայց քանի՞ հոգի են՝ բաղդատմամբ հայ բժիշկներու ընդհանուր թիւին:

Եւրոպայի մէջ, —եւ տաքթորները մենէ աղէկ գիտնալու են այս պարագան,— բժիշկը տարբեր կերպով կ'ըմբռնէ իր դերը. վաճառականին ու սեղանաւորին սահմանափակ տեսակէտը չ'ունենար ան. իր արուեստը մարդկութեան նուիրուած է, իր գործը դժբաղդներուն, տառապողներուն հետ է շարունակ. պանքայի տնօրէնի մը կամ գանձապետի մը պէս խիստ՝ հարուստ յաճախորդներուն դիմացը, բարեհամբոյր ու վեհանձն է աղքատ հիւանդներուն նկատմամբ. եւ որքան աւելի մեծ բժիշկ ու մեծ բրոֆէսէօր ըլլան, այնքան աւելի մարդասէր ու խոնարհ կը դառնան կարծես: Բարեգործական հանդէսները, աղքատանոցներու համար հանգանակութիւնները, պատսպարան չունեցող տղաքներուն պաշտպանութեան գործը, բոլո՛րն ալ կիներու, իշխանուհիներու հետ մէկտեղ երեւելի բժիշկներ իրենց գլուխ կ'ունենան. ան վիրաբոյժը որ մէկ-երկու ժամուան գործողութեան մը համար 5-10 հազար ֆրանք պատուագին կը ստանայ կամ մասնագէտը որուն դուռը օրերով ափ կ'առնեն հեռու տեղերէ եկող հիւանդներ, անգործ մարդու մը կամ հաստատունի մը պէս կը տրամադրէ օրուան ու գիշերուան ժամերը, երբ կարգը կու գայ philanthropique գործերու:

Մենք, ընդհակառակը, ամէն բան վաճառականէն ու սեղանաւորէն կը սպասենք, որոնք՝ պէտք է խոստովանիլ ի պատիւ իրենց՝ երբեք չեն զլանար նպաստ ու անձնուէր աշխատութիւն: Յանձնաժողով մը, խնամակալութիւն մը, բարեգործական մարմին մը կազմուած տեսէ՛ք՝ ամէն դասակարգէ ներկայացուցիչ կը գտնենք դիւրաւ. բայց երբ կարգը բժիշկներուն գայ, կը վարանինք՝ ըսելով—«արդեօք պիտի ընդունի՞ն»: Որովհետեւ այսպէս վարժեցուցած են մեզի, գրեթէ անմատչելի պահելով ինքզինքնին հանրային գործերու:

Մենք ենք մեղադրելին որ անոնց շատ չենք դիմեր, թէ բժիշկները որ տրամադրութիւն ցոյց չեն տար. ո՛ւր ալ ըլլայ, անոնք առանձնայատուկ տեղ մը պիտի գրաւէին ու կարեւոր բաժին մը ստանձնէին հանրային ամէն կարգի աշխատութեանց մէջ, իրենց մասնակցութեամբը: Աղքատախնամներ ունինք, մտածեցէ՛ք, որոնց վարչութեան մէջ բժիշկ անգամ մը չի գտնուիր. դպրոցական հոգաբարձութիւններու մէջ արդէն իսկ հազուագիւտ է անոնց ներկայութիւնը, կեդրոնական վարժարանէն սկսելով. այսպէս նաեւ ուրիշ ազգ. մարմիններու համար: Փաստաբան, պաշտօնեայ, սեղանաւոր, ուսուցիչ, վաճառական, արուեստագէտ, ամէն ասպարէզ ու ամէն դասակարգ իր ներկայացուցիչներով համեստ գործակցութիւն մը կը կազմէ՝ երբ խնդիրը բարեգործութեան վրայ է, պատուակալ պաշտօններու վրայ. տաքթորները, անմատչելիները, իրենց հիւանդները միայն կը ճանչնան:

Հանրութիւնը աւելին կը սպասէ իրենցմէ. հանրային կեանքի ու գործերու մասնակցելով՝ բան մը չեն կորսնցներ իրենց prestigeէն. սխալ համոզում մըն է այդ, եսասիրութեան արդարացում մը պարզապէս, զոր ամէնէն քաղաքակիրթ ազգերու բժիշկները, գիտունները, կը մերժեն, մարդասիրութեան ու անձնուիրութեան փայլուն օրինակներով:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՔՍԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆԻՆ ԻՏԷԱԼԸ

«Երբ քսան տարու էիք ի՛նչ եղած է ձեր կեանքի իտէալը. հասուն տարիքը իրագործա՞ծ է զայն:»

Այս հարցումին կը շարունակեն պատասխանել ամէն անոնք որ անուն մը ունին Ֆրանսայի գրական, գիտական, արուեստական աշխարհին մէջ, եւ Ֆիկառօյի քննութիւնը տակաւին կը տեւէ. մենք ալ խօսինք մեր ընթերցողներուն այդ անձնաւորութիւններէն ոմանց վրայ:

Անոնց մէջ առջեւ կը հանդիպինք նախ Ժան Րիշբէն, զանգուածեղ խանդոտ բանաստեղծը, որուն քսան տարեկանի իտէալը եղած է. «Կարելի եղածին չափ շատ վայելել կեանքը, փիլիսոփայել, մտաւորապէս, բարոյապէս:» Եւ աներկբայ Րիշբէն հասած ըլլալու է իր իտէալին, ինչպէս կ'ըսէ ինք ալ: Սաստիկ յուզումներով անցած է իր կեանքը, դեգերանի, բանաստեղծի, արուեստագէտի կեանք մը որ սովորական գծէն դուրս կ'ելլէ: Իր տաղերը՝ առջի օրէն՝ անսովոր բան մը բերին ֆրանսական բանաստեղծութեան մէջ, լեզուի սանձարձակ անսպատկառութիւն մը, որ Զոլայի արձակը կը յիշեցնէ: Փոխանակ ըսելու «կ'անձրեւէ», Րիշբէն կը գրէ «ամպերը կը միզեն», եւ այսօրինակ յանդուգն նորօրինակութեանց քով կը գրէ նաեւ փառաւոր էջեր որ Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր տաղաչափներուն մօտ տեղ մը կը շինէին իրեն:

Րիշբէնէն ետքը, կ'անցնիմ շատ մը անուններ որոնք մեր ընթերցողներուն համար մեծ շահեկանութիւն չունին. բայց ահա կին մը, Լուիզ Միշէլ, որուն «յաւիտենական իտէալն է յառաջդիմութիւն», ինչպէս կը գրէ ինք: Լուիզ Միշէլը կը ճանչնաք. «կարմիր կոյս»ը ծայրայեղ գաղափարներու դրօշակիր մըն է, որուն երեւակայութիւնը եւ սիրտը աւելի հզօր են քան դատողութիւնը: Ոտանաւորի մը մէջ զոր գրած է երիտասարդ եղած ատեն, կը պատմէ իր տենչերը եւ երազները: Չ'ուզեր ամուսնանալ, ընտանիք կազմել, զաւակներու հոգը ունենալ, որովհետեւ տենչանքն է ծառայել մարդկութեան, անոր վիշտերուն, անոր ախտերուն դարմանները որոնել, մարտնչիլ իր քոյրերուն եւ եղբայրներուն թշուառութեան դէմ: Լուիզ Միշէլ, որ ֆէմինիսթներու նախամայրերէն է, իր սեռին իրաւունքները պաշտպանած է կատաղի կերպով, եւ ինք է որ առաջարկած է մարդկային ազգի գեղեցիկ կէսին՝ գործադուլ ընել··· սիրոյ մէջ, այրերը ստիպելու համար որ ճանչնան կանանց բոլոր այն իրաւունքները զորս իրենց վերապահած են:

Լուիզ Միշէլէն ետքը ուրիշ ծանօթ մը ձեզի՝ Ժորժ Օնէն, որ չ'ուզեր յայտնել իր քսան տարեկանի իտէալը եւ կը գոհանայ միայն յիշելով թէ «կեանքը աշխատանքի մէջ անցուցած է», ինչ որ ենթադրել կու տայ թէ իր իտէալը աշխատանքը եղած է: Եթէ Ժորժ Օնէն կը յիշեմ հոս, աներկբայ իր գրական արժէքը չէ պատճառը, —որովհետեւ իր վէպերուն մէջ գրագէտը չէ որ կը փայլի,—այլ անոր համար որ այս հեղինակը հայ ընթերցողներուն եւ ընթերցուհիներուն ծանօթ է: Դժբախտաբար մեր թերթօնի ընթերցողները, Տիւմա Հօր եւ Էօժէն Սիւի ոճին վարժուած, ժամանակակից վիպագիրներու՝ Պուրժէի, Ժիպ Մարսելի եւ Բիշաւուի վէպերէն մանաւանդ կ'ախորժին: Ժորժ Օնէն ալ եթէ կը կարդան, պատճառը այն է որ նուրբ գրականութիւն չի գտներ իր վէպերուն մէջ: Պէտք է խոստովանիլ սակայն որ նոյն իսկ Եւրոպայի մէջ Օնէ ամէնէն շատ կարդացուած վիպագիրն է այսօր, նոյն իսկ Զոլայէն ալ աւելի: Փրաւ չեմ գիտեր սակայն որ Զոլայի առաջիկայ վէպը,— եթէ ներկայացնէ Տրէյֆիւս—Էսթէրհազի տրամը՝ ինչպէս կը գուշակեն,— մինչեւ հիմա գրուած վէպերուն ամէնէն շատ ծախսուածը չըլլայ, այն յաջողութիւններէն ետքը մանաւանդ զորս հետագիծը ծանօթ մեզ երէկ, եւ որոնք Զոլայի բազմերկրի իրաւացի ըլլալուն ապահովութիւնը կը բերեն, մեծցնելով քաղաքակիրթ աշխարհին առջեւ երէկուան դատապարտեալ Զոլան՝ իբր արդարասէր եւ նկարագրի տէր մարդ: Սակայն դառնալով Օնէին, կարելի չէ ծածկել որ ինք ամէնէն բախտաւոր հեղինակներէն է, ինչ որ նոր ապացոյց մըն է սա ճշմարտութեան թէ յաջողութիւնը միշտ արժէքին համեմատ չէ: Իր առաջին վէպը, Դարբնոցատէրը, հրատարակող իսկ չէ ունեցած: Օնէ զայն գրելէ ետքը ներկայացուցած է հինգ վեց հրատարակչի, որոնց ամէնքն ալ միաձայնութեամբ մերժած են իրենց հաշուին տպագրել այդ վէպը, այնպէս որ հեղինակը իր ծախքով տպագրել տուած է զայն: Եւ գիտէ՞ք ինչ անհաւատալի գումար շահած է այդ մէկ գործին տպագրութենէն.— 13,000 օսմանեան ոսկի: Առանց փարանելու կրնամ ըսել թէ բոլոր հայ հեղինա՛կները մինչեւ հիմա իրենց հրատարակած բոլոր գիրքերէն այդչափ գումար մը շահած չեն, չյիշելով զանոնք որ վրայ տուած են տպագրական ծախքը: Ցաւալի իրողութիւն մը զոր կը հաստատեմ անցողակի:

Ահա ուրիշ վիպագիր մը՝ Ժիւլ Գլարդի ալ, որ աներկբայ Ժորժ Օնէէն աւելի տաղանդ ունի եւ անոր յաջողութեան սակերն անգամ ունեցած չէ իբր վիպագիր: Իր քսան տարեկանին իտէալը՝ «Գրչով այնչափ բարիք գործել որչափ հնար է,» շատ ազնիւ կ'երեւայ ինծի մանաւանդ երբ կը մտածեմ թէ որչա՛փ գրողներ գտնուած են որոնց իտէալը եղած է իրենց գրուածներով դուրս տալ իրենց սրտին թոյնը ու չարիք գործել: Գլարդի, որ հիմայ Ֆրանսական Թատրոնին տնօրէնն է եւ ակադեմական, նշանաւոր եղած է մանաւանդ Թանի մէջ հրատարակած իր քրոնիկներով որ Բարիզի կեանքը կը պատկերեն՝ եւ առատ աղբիւր են սիրուն մանրավէպերու:

Քրոնիկներով ու վէպերով չէ որ ակադեմական համբաւ շինեց Ժիւլ Լըմէթր, այլ իր քննադատութիւններով՝ որոնք Ֆէրտինան տը Պրիւնթիէռի եւ Անաթօլ Ֆրանսի հետ՝ Ֆրանսայի մէջ այդ ճիւղին ամէնէն նշանաւոր դէմքը ըրած են զայն: Կը յիշեմ դեռ որ, 82ին կամ 83ին, իր մէկ գրուածը շատ ուշադրութիւն գրաւեց Բարիզի գրական աշխարհին մէջ. այդ յօդուածը քննադատութիւն մըն էր Զոլայի գրականութեան վրայ, սուր, նուրբ, յանդուգն գրուած մը որուն մէջ ի յայտ կու գար Լըմէթրի հմուտ, ծաղրական, ինքնատիպ ոճը: Լըմէթր այն ատեն դասախօս էր գաւառներուն մէջ: Այդ յօդուածը իր համբաւը շինեց եւ բերաւ հաստատեց Բարիզ, ուր հետզհետէ կարեւոր տեղ մը գրաւեց գրագէտներուն մէջ: Իր Les Contemporainsի վեց հատորները ֆրանսական ժամանակակից գրականութեան պատմութեան մը գրագիտական անհրաժեշտ գիրքերն են: Բայց միայն իբր քննադատ չէ որ Ժիւլ Լըմէթր նշանաւոր դարձաւ: Իբր թատերագիր հեղինակ ալ գնահատուած է այսօր, թէեւ, հակառակ ակադեմական ըլլալուն, չէ կրցած դեռ ժողովրդական ըլլալ Ֆրանսայի մէջ: Ապացոյց մըն ալ սա ճշմարտութեան թէ արժէքը չէ միշտ որ ժողովրդական կ'ընէ մարդը: Ֆիկառօյի հարցման տուած ամէնէն լակոնական պատասխանը Լըմէթրինն է. «Չեմ գիտեր թէ ինչ է իր իտէալը, բայց գիտեմ թէ չէ իրագործուած:» Թերեւս հակասական գտնէք այս պատասխանը: Ձեզի կը թողում դատել:

Հ. Ա.

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋԸ

ՍԻՐՈ՞Վ ԹԷ ՀԱՇՈՒՈՎ

Իզմիրէն ու Անդ. Պոլսէն ետքը, աւելի հեռաւոր ու օտար միջավայրէ մըն ալ, Գերմանիայէն, պատասխան մը ղրկուած է մեզ Սիպիլի հարցումին: Շրէքինէն ամուրի երիտասարդ մըն է մեզ գրողը:

Ուղղակի պատասխան մը տալէ առաջ, կ'ուզեմ, Տիկին, Ձեր հարցումը պարզել քիչ մը, այն ձեւով ինչպէս որ ես կ'ըմբռնեմ: «Սիրո՞վ թէ հաշուով կատարուած ամուսնութիւններն են որ յաջողագոյն ընտանիքները կը կազմեն»: Ստորագծած բառերս են որ ծնունդ կու տան իմ մտածելու կերպիս: Դուք չէք ըսեր «երջանկագոյն ընտանիքները» այլ «լաւագոյն ընտանիքները»: Շատեր թերեւս ըսեն թէ երջանկագոյնները նաեւ լաւագոյններն ալ են. բայց ես այս երկուքին մէջ մեծ տարբերութիւն մը կը տեսնեմ:

Լաւագոյն ընտանիք ըսելով ես կը հասկնամ, մեզ, հայերուս համար, ընտանիք մը որ, եթէ ոչ շատ հարուստ, գէթ բարեկեցիկ կրնայ համարուիլ, յարկ մը ուր փոխադարձ սէր եւ վստահութիւն կը տիրէ ու անդամներ, որոնք ունին ժամանակին համապատասխանող զարգացում ու կրթութիւն: Կը տեսնէք որ լաւագոյն ընտանիքի մը առաջին պայմանը բարեկեցութիւնը դրի, որովհետեւ ես կ'ընդունիմ թէ, ներկայիս մէջ, լաւագոյն ընտանիք մը կազմելու համար անհրաժեշտ է, քանի որ միւս բոլոր պայմանները աւելի կամ նուազ անկէ կախում ունին:

Ընդունինք թէ չունեւոր երիտասարդ մը առանց «հաշիւ»ի, լոկ սիրոյ զգացումներէն դրդուած, կ'ամուսնանայ չունեւոր օրիորդի մը հետ: Կրնամ հաւատալ որ, եթէ իրօք, բառին բուն նշանակութեամբ հասկցուած սիրով է որ ամուսնութիւնը կատարուած է, ինչ որ վերջին աստիճան հազուագիւտ բան մըն է ներկայ դարուս մէջ, այդ ամոլները գոհ ու երջանիկ (իրենց ըմբռնման համեմատ) կեանք մը ապահովեն իրենց, գէթ ժամանակի մը համար: Թէեւ «անհաշիւ» ամուսնութեան մը հրապոյրները շուտով կը մարին, բայց հոս, վերջին ծայր լաւատես ըլլալով, ընդունինք թէ, անոնք մինչեւ ծերութեան օրերը, մինչեւ գերեզմանին դուռը իսկ, իրենց թարմութիւնը պահեն: Այս հաւանական պարագային մէջ կրնանք միայն ըսել թէ, այս չունեւոր ամոլները սիրեցին զիրար, խաղաղ ու անդորր կեանք մը անցուցին, երջանկագոյն ընտանիքը կազմեցին թերեւս ու գոհ մնացին մեռան: Անկարելիութիւններ, որոնց կարելիութիւնը պահ մը ընդունինք, հոգ չէ: Հիմայ կը հարցնեմ ես, կազմեցի՞ն իրօք լաւագոյն ընտանիքը, կրցա՞ն հանրութեան օգտին բան մը ընել, կամ պատրաստեցի՞ն կրթուած ու զարգացեալ զաւակներ որոնք գէթ իրենցմէ վերջը, իրենց ընդհանուրին նկատմամբ ունեցած պարտականութիւնները կատարելու կարող վիճակին մէջ գտնուէին: Ո՛չ, որովհետեւ միջոցը, այդ միակ միջոցը, Դրամը, կը պակսէր իրենց, եւ այս ամէնը հիմայ դրամով միայն կը կատարուի: Այր ու կին իրենց համար միայն ապրեցան ու իրենց նման զաւակներ ձգելով երկրին վրայ, մեռան անհետացան, դաշտին ա՛յն գեղեցիկ ծաղիկներուն պէս, որոնք իրենց բուսած տեղը կը մնան ու կը մեռնին հոն ալ, իրենց երկրէն առած սնունդին իբր միակ փոխարինութիւն թողլով մէկ քանի հատ հունտ միայն:

Շատ բարի, ազնիւ զգացումներ ունեցիր, հանճար ու տաղանդ, յառաջդիմութեան սէրը, հնարելու ընդունակութիւն, դրամ վաստկելու ճարպկութիւն, վերջապէս բոլոր երեւակայուած առաւելութիւնները, բայց եթէ դրամագլուխ չունիս, այդ ամէն առաւելութիւնները լոկ բառեր կը մնան: Դրամի տիրապետութեան այս դարուն մէջ, անհաշիւ ամուսնութեան պէս սխալ բան չի կայ:

Հոս հիմայ միտքս կու գան դասախօսական բարոյականի Դասընթացքները: Մեզի կ'ըսէք թէ, դրամի պակասութիւնը երկիւղ ազդելու չէ երիտասարդի մը, ամուսնական կեանքէն հրաժարելու համար: Հերիք է որ ունի սէր, ֆիզիքական առողջութիւն, գործունէութեան կարող ու աշխոյժ. ամուսնանալու է: Իր սիրելի կինն ու զաւակները գրգիռ մը պիտի ըլլան իրեն, նոր թափով մը նետուելու կեանքին մէջ, նոր ձեռնարկներ ընելու նոր գաղափարներ յղանալու եւ գործադրելու ու վաստկելու, իրենները ապրեցնելու համար անհրաժեշտ եղող դրամը: Մասամբ միայն իրաւունք կու տամ ես այս գաղափարին, որովհետեւ իրական, գործնական կեանքին մէջ, հիմայ, շատ քիչեր կրնան, բացառաբար, սաանկ յաջողութիւն մը ձեռք բերել, եթէ դրամագլուխ չունին, եթէ դրամ ունեցող պաշտպան մը չունին:

Լաւագոյն ընտանիք մը կազմելու համար եղած ամուսնութիւն մը, ինչ չափով որ սիրով, նո՛յն չափով ալ հաշուով ըլլալու է. մէկը առանց միւսին միշտ թերի կը մնայ:

Մեր երիտասարդներու ու բոլոր զարգացած ազգերու երիտասարդներուն, ամուսնութեան մէջ Սէրէն զատ հաշիւ խառնելու սովորութիւնը, քաղաքակրթութեան անդառնալի մէկ օրէնքը կը նկատեմ ես: Եթէ ամուսնանալու փափաք ունեցողները չեն ուզեր իրենց ժամանակին զոհը ըլլալ, եւ «լաւագոյն ընտանիք» մը կազմելու մտածումը դրած են իրենց իտէալին մէջ, թող ամուսնանալէ առաջ իրենց սրտին չափ ուղեղին ալ սանձեն, թող հաշուեն ու ճիշդ հաշուեն, միեւնոյն ժամանակ աչքի առջեւ ունենալով թէ «չափազանցութիւնը ամէն բանի մէջ իր վնասակար կողմերը ունի»:

Շրէքին 24 օգոս. 98 Հ. Յ. Ա.

ԱԶԳ· ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԵՒ ԻՐ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ

Հիւանդարանի բաժինն Բէրայի կամ Շիշլիի կողմը փոխադրելու գաղափարը շատոնց յղացուած էր եւ այս անգամ նոր ընտրեալ Հոգաբարձութեան օրով ալ այդ պէտքը անգամ մըն ալ շեշտուած էր սոյն օրաթերթիս 3775 թիւով:

Խնդրին կարեւորութեան տեսակէտով երբ ոչ-Պոլսեցի կ'ուզեմ մեր գաւառացւոց գաղափարներն ալ քանի մը տողով պարզել այդ պէտքին վրայ:

Մեր գաւառացւոց մէջ եթէ պատահին այնպիսի հիւանդներ որոնք կամ տեղային միջոցներով անբուժելի նկատուին եւ կամ կարեւոր գործողութեան մը պէտքը զգալի ըլլայ եւ հիւանդարան մը մտնել անհրաժեշտ նկատուի, 100էն 99 անպատճառ ֆրանսական կամ գերմանական հիւանդանոցները կը ղրկուին, առանց ի նկատի առնելու տրուելիք վարձքը կամ ամսավճարը, աժան կամ սուղ: Թէ ինչո՞ւ փոխանակ Ազգ· Հիւանդանոց դիմելու օտար հիւանդանոցներուն դիմում կ'ըլլայ, ահա՛ պատճառները:

Նախ, եւրոպական այդ կարգի հաստատութեանց բարոյական ազդեցութիւնը մերինէն վեր նկատուած է, երբ թէ մեր Հիւանդանոցին մէջ ամսուան մէջ ապաքինող հիւանդը օտար հաստատութեանց մէջ 15 օրէն պիտի ապաքինի կամ օտար բժիշկներու ազդեցութիւնը մեր հիւանդներուն վիճակին վրայ տարբեր բարեխառնութիւն մը առաջ պիտի բերէ:

Թէ գաւառացւոց այս նկատումները ինչ աստիճան կարեւոր կամ ուղիղ են, այդ մասին մեկնութիւն տալու իսկ պէտք չի կայ:

Երկրորդ, մեր Հիւանդանոցին հիմնական վայրը բոլորովին անյարմար նկատուած է գաւառացիներու աչքին, վասն զի գաւառացի հիւանդ մը իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար երբ Պոլիս կը մեկնի հիւանդարան մը մտնելու համար, իր էն մերձաւորը մէկտեղ կ'ընկերանայ, հիւանդին դարմանուած ատենը մօտը գտնուելով բարոյապէս մխիթարանք մը ըլլալու համար:

Այս պարագային մէջ, եթէ հիւանդը մեր հիմնական Հիւանդանոցին մէջ դարմանել հարկ ըլլայ հիւանդին ընկերոջը համար, մինչեւ Եէտի-Գուլէ երթեւեկը անտանելի կ'ըլլայ հեռաւորութեանը պատճառաւ: Ուստի այս անպատեհութիւնը մասամբ կամ հիմնովին դարմանելու համար է որ կը դիմենք Բէրայի կողմերու օտար հաստատութեանց, միշտ կանխիկ վճարելով որոշեալ վարձքը. այսպէս թէ՛ հիւանդին ընկերոջը դիւրութիւն կ'ըլլայ մօտէն հսկելու կամ ի նկատի առնելու իր հիւանդին ամէնօրեայ վիճակը եւ թէ՛ հիւանդին ալ մխիթարութիւն մը կ'ըլլան իր ընկերոջ կամ մերձաւորին երբեմնակի այցելութիւնները:

Այս երկու նկատումներով է որ գաւառացիներս կը դիմենք օտար հաստատութեանց եւ եթէ մեր Հիւանդանոցը օր մը փոխադրուելու ըլլայ Բէրայի կամ Շիշլիի կողմերը, —գաղափար որուն իրականացման գաւառացիքս ալ փափաքող ենք— այն ատեն գաւառացւոց համար վերը յայտնուած երկնակի անպատեհութիւնները կ'անհետանան եւ մեր հիւանդներու 100էն 99 յօժար կամքով պիտի դիմեն մեր ազգ. Հիւանդարանին, կառուցանելի Բէրա կամ Շիշլի, միշտ կանխիկ վճարելով եւ գոհացուցիչ, քանի որ հաստատութիւնը մերն է, եւ ոչ թէ օտար:

* *

Քանի որ Հիւանդանոցի մասին է խօսքերնիս, քանի մը տող ալ նոյն հաստատութեան հասոյթի կարեւոր աղբիւրները եղող Թուղթի եւ դերձանի մասին գրել աւելորդ չեմ նկատեր եւ նորակազմ պատւ. Հոգաբարձութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ:

Սիկառի թուղթերը որ տեսակէն ալ ըլլան, ազնիւ կամ անազնիւ՝ վճարուած ստակին փոխադարձ համեմատութեամբ արժող թուղթեր չեն. միեւնոյն տեսակէն եղող մասնաւոր վաճառականի մը պատրաստած ո և է մէկ թուղթէն 80—85 ղրշ.ի ինչ քանակութեամբ որ կարելի է գնել, Հիւանդանոցի միեւնոյն տեսակ թուղթէն միեւնոյն քանակութեամբ ունենալու համար 100 ղրշ. վճարել հարկ կ'ըլլայ որ ըսել է 100էն 15—20 տարբերութիւն:

Թէեւ այդ կարգի տարբերութեանց արտադրութեամբ պիտի շահի Հիւանդանոցը, բայց կը տեսնեմ տարբերութիւնը շատ է. ուստի պիտի խնդրեմ Հոգաբարձութենէն որպէս զի կա՛մ այդ 15—20 ղրշ.ի տարբերութիւնը պակսեցնէ, որպէս զի սպառումը զգալապէս աւելնայ եւ կամ գինէ տրուած ստակին համապատասխանող ազնիւ տեսակներ պատրաստել տայ: Այս հաշուով թէեւ շահը մէկ կողմէն պիտի պակսի, բայց միեւնոյն ատեն օտար թուղթերու հետ հրապարակի վրայ պիտի կարենայ մրցիլ ու ով մեծ քանակ սպառմամբ այժմու դրութեամբ ինչ հասոյթ որ կը բերէ կրնամ ըսել թէ կրկինը պիտի բերէ:

Ահա Ռէժին աչքերնուս առջեւն է. ծխախոտի մաքսանենգութեան առաջքը այսչափ տարիէ ի վեր չէր կրցած առնել, եւ այնչափ հսկողութիւն ապարդիւն կը մնար: Բայց վերջերս, հետզհետէ դարմանը գտաւ, ժողովրդեան այն դասակարգին համար որ փախստական ծխախոտ կը գործածէ, պատրաստելով 10-20 փարանոց ծխատուփեր. այս հաշուով թէեւ մէն մի օխային իր շահը պակսեցաւ, բայց միւս կողմէ հիմայ այնքան սպառում ունի այդ նորահնար եղանակով որ ամէն կողմ փոխանակ փախստականի կը գործածեն Ռէժիի ծխատուփեր. այնպէս որ այսօր այդ գործով զբաղող մաքսանենգները բոլորն ալ անգործ մնացած են: Ո՞վ շահեցաւ. Ռէժին:

* *

Դերձանի համար ալ գանգատ չի պակսիր. ինծի այնպէս հաւաստեցին թէ վաղուց մեր ամէնուս ճանչցած «այծ-գլուխ» մարքայով դերձանները զգալի կերպով աժան են բաղդատմամբ Հիւանդանոցի դերձաններուն:

Անցեալները պատեհութիւն ունեցայ այս դիտողութիւնը անձամբ ուղղել Պ. Պետան Մեսրոպովիչի (դերձանի հայթայթիչ), որ յայտնեց թէ «այծ-գլուխ» դերձանները 3 ոլոր են, մինչ իրենց պատրաստել տուածը 6 ոլոր է եղեր. այդ պատճառաւ մերինը սուղ է:

Այսօր բոլոր քաղաքակիրթ կեդրոններ միակ մտածում մը ունին իրենց ո և է արտադրութեանց մասին, այսինքն թէ այսօրուան 10 փարայով հրապարակ հանած ո և է մէկ ապրանքին յաջորդ օրը միեւնոյն ապրանքը ըլլալու եւ միեւնոյն շահը ընելու պայմանաւ կրնա՞ն 9 փարայով հրապարակ հանել, որպէս զի կարենան մրցիլ միեւնոյն ապրանքը արտադրող ուրիշի մը հետ. ա՛յս է ահա ամէն արտադրիչներու եւ սպառողներու միակ մտածումը, եւ կարծեմ այս մեթոտով շատեր յաջողած են իրենց գործառնութեանց մէջ:

Ազգ. Հիւանդանոցի պատկանող այդ դերձանի հայթայթիչները աւելի աղէկ չէ՞ր ըլլար որ փոխանակ 6 ոլոր պատրաստել տալով սուղ ապրանք ծախելու, 3 ոլոր պատրաստած ըլլային եւ եթէ «այծ-գլուխ» դերձանի գինէն պակաս չէին կրնար ծախել՝ գոնէ նոյն գինով նախապէս հրապարակ հանէին, եւ գործին սկզբնաւորութեան ատեն մէկ անգամով հաստատ հիմերու վրայ դրած ըլլային դերձանի սպառման գործը, որպէս զի մինչեւ վերջը միօրինակ պինդ եւ հաստատուն բռնել այն հրապարակը, ամէն քաղաք, ամէն գիւղ ծանօթացնելով մեր Հիւանդանոցի դերձանը:

Միթէ Հրեայի մը չա՞փ ալ կարողութիւն չունէինք որ չկրցանք մրցիլ այդ «այծ-գլուխ» մարքայով դերձանին դէմ: Եւ այսօր դէթ մեր գաւառի մասին օրուան սպառող տեսակն է ըստ առաջնոյն «այծ-գլուխ» մարքայով դերձանը որ կը քշուի ու կը քշուի միօրինակ: Մեր Հիւանդանոցի դերձանին ձեռնարկուն դեռ խորհելու վրայ է թէ ինչ միջոցով կրնայ սպառումը աւելցնել. մենք մինչեւ որ միջոցը խորհինք, առնողը կ'առնէ, ծախողը կը ծախէ։ Օրինակ Յունաց Հիւանդանոցի վիճակը որ մենէ յետոյ սկսաւ, բայց այսօր զգալի առաւելութիւն ունի հասոյթի բաղդատմամբ։

Յուսալի է որ Նոյնակամ Հոգաբարձութիւնը իր ուշադրութիւնն չխնայելով այսպիսի հասոյթի որոշ և կարեւոր աղբիւրներ, ընդհուպ հիմնայէս պիտի բարուքէ այս կրկին նիւթերու հայթայթման և փոխադրման պայմանները, որով միայն կարելի պիտի ըլլայ սպառման քանակի աստիճանաբար յաւելում։

Նիկոմիդիա ՄՈՒՇԵՂ.

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Կայս. Պալատան Ա. քարտուղար Վսեմ. Թահսին պէյի կողմէ երէկ ժամը 9ին Պատրիարքարան ղրկուած պաշտօնագիր մը կը յայտնէ թէ Վեհ. Սուլթանը բարձր Իրատէին համաձայն՝ Ազգ. Հիւանդանոցի օրական 51 օխա միսը 150 օխայի և 340 օխա հացը 600 օխայի բարձրացուցած է, և թէ այս մասին հարկ եղած յանձնարարութիւնները եղած են Բ. Դրան։

Ս. Պատրիարք Հայրը կայսերական այս շնորհը հաղորդելով Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան և յայտնելով թէ յառաջիկայ կիրակի օր, ժամ 6ին, Հիւանդանոցի մատրան մէջ ի ներկայութեան բոլոր պաշտօնէութեան, իր նախագահութեամբ, Ն. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար գոհաբանական մաղթանք պիտի կատարուի, հրաւիրած է Հոգաբարձութեան անդամները որ խմբովին ներկայ գտնուին և իրենց կողմէ հրաւէր կարդան նաև որոց որ անկ է։

Այն ունկնդրութեան միջոցին զոր Վեհ. Սուլթանը չորեքշաբթի օրը բարեհաճեցաւ շնորհել Ս. Պատրիարքին, Իր Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Ն. Վեհափառութիւն բառ թէ յոյժ գոհ մնացած է Ս. Պատրիարքին պաշտօնավարութենէն և Իր շնորհները անպակաս պիտի ընէ այսուհետեւ ալ։

Ս. Պատրիարքը ջերմագին շնորհակալութիւն յայտնելով կայսերական համակրութեան խրախուսիչ և սրտառուչ խօսքերուն համար, կրկնեց թէ կայսերական հովանին ու պաշտպանութիւնն են հաւատարիմ Ազգին սփոփանքը և ամէն մխիթարութեանց պատճառը, առանց որոց իր պատրիարքական պաշտօնավարութիւնն ու ծառայութիւնը արդիւնք և նշանակութիւն պիտի չունենային։

Ն. Կ. Վեհափառութիւն հաճեցաւ կրկնել Իր բարձր գոհունակութիւնը այս [illegible] համար, գոհունակութիւն յայտնեց Հայ Ազգին հաւատարմութեան համար որ դարերէ ի վեր կապուած է Օսմ. Գահին հետ, և Իր Կայսերական հովանաւորութեան ու պաշտպանութեան առարկայ պիտի ըլլայ միշտ, և քաջալերական խօսքերով միասին, պատուիրեց Ս. Պատրիարքին որ Իր Կայսերական Բարեւները հաղորդէ Իր հաւատարիմ Հայ հպատակներուն։ Ս. Պատրիարք Հայրը դարձեալ խորին երախտագիտութեան արտայայտութիւններ ընելով, հեռացաւ և Կայս. ընդունելութեան դահլիճէն դուրս ելլելէն քիչ ետքը, արարողապետ Մինիր փաշա վերստին Ս. Պատրիարք Հօր քով գալով, աւետեց թէ Վեհ. Սուլթանը շատ գոհ մնացած է իր մատուցած հաւատարմական ու խնդակցական Ուղերձէն և իր արտասանած խօսքերէն, ու կը կրկնէ թէ Իր բարձր հովանին ու շնորհները անպակաս պիտի ընէ հաւատարիմ Հայ Ազգին վրայէն՝ նպաստաւոր ընդունելութեամբ Իրեն մատուցուած ամէն աղաչանաց ու խնդրուածքներուն։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Տոքթ. Խորասանճեան էֆէնտի ու իրեն ընկերացող բժիշկներուն չորեքշաբթի օր Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ կատարած քննական այցելութիւնը տեւած է չորս ժամէ աւելի։ Բացի կանանց յարկէն, մանրամասն կերպով աչքէ անցուցեր են բոլոր մասերը, հիւանդարան, յիմարանոց, պատուհասանոց, ինչպէս նաև Ս. Յակոբի Որբանոցը։ Առաջին կէտը, որուն վրայ ծանրացեր է Տոքթ. Խորասանճեան էֆէնտի, Հիւանդանոցին մէջ պատսպարուող որբերուն անջատման սահմանադրութիւնն է. այս անջատումը կրկին օգուտներ պիտի ունենայ. ո՛չ միայն տղաքները պիտի ազատին հիւանդարանի մթնոլորտէն որուն մէջ կը խառնին ու կ'ապականին, այլ նաև խեղճ յիմարները որոնք դեռատիօրէն խուցերուն մէջ դիզուած են՝ վերի յարկը պիտի փոխադրուին, այն սրահներուն մէջ որ որբերուն տրուած են հիմակ։ Թէ՛ Հիւանդանոցին և թէ՛ Որբանոցին մէջ մաքրութեան, առողջապահութեան ու խնամքի վերաբերեալ թերութիւններ մատնանիշ ըրած է։ Մասնաւորապէս զգալի է ջուրի պակասը որուն պատճառաւ հիւանդները զուրկ կը մնան լոգանքէ։

Այս պակասներուն հակառակ, շատ գոհացուցիչ տեսներ է բժշկական ճիւղը, այնպէս որ Տոքթ. Խորասանճեան էֆէնտի և իրեն ընկերացող քննիչ բժիշկները փափաք յայտներ են որ Հիւանդանոցի բժշկական արդի մարմինը անփոփոխ պահուի, հետեւեալ կարգադրութիւններով. — Տոքթ. Զաւրեան վիրաբուժական ճիւղին պետ՝ իրեն օգնական ունենալով Տոքթ. Մուշեղեանը։ Տոքթ. Մոնճէրի՝ յիմարանոցին բժշկապետ, իրեն օգնական ունենալով այդ մասնագիտութեան պատրաստուող բժիշկ մը։ Տոքթ. Նահապետեան՝ ներքին հիւանդութեանց ճիւղին պետ, իրեն օգնական ունենալով Տոքթ. Թոսչեանը։ Օգնական բժիշկները փոխն ի փոխ ամէն մէկ տարի մէկ ճիւղի մէջ պիտի աշխատին, ինչպէս կ'ըլլայ Եւրոպական հիւանդանոցներու մէջ։ Գլխաւոր բժիշկները շաբաթը 5-6 օր պիտի այցելեն հիւանդանոց. օգնականները մշտապէս կեցուած կը մնան հոն։

Տոքթ. Խորասանճեան էֆէնտի ինք ևս անմիջական պէտք տեսեր է կարող անօրէնի մը ընտրութեան։

Տոքթ. Թորգոմեան էֆէնտի, որուն առանձնած պաշտօնը պէտք չէ շփոթել անօրէնի կամ բժշկապետի պաշտօնին հետ, շաբաթը մէկ անգամ պիտի այցելէ Հիւանդանոց, բժշկական ընդհանուր վիճակը քննելու և տեղեկագրելու համար Հոգաբարձութեան։ Իր այցելութեան օր որոշուած է երկուշաբթի. բայց սկիզբները շաբաթը երկու-երեք անգամ պիտի այցելէ, մանրակրկիտ ուսումնասիրութիւն մը կատարելու համար։

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ զբաղեցաւ գաւառային պարագաներու վերաբերեալ խնդիրներով և անոնց դրամական նպաստներ ղրկելու կարգադրութեամբ։

—Լիմ և Կտուց անապատներու վանահայրական տեղապահ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս, այդ վանքերուն անձուկ վիճակը յայտնած և նպաստ խնդրած է։ Նոյնպէս ծանուցանելով թէ երկու փորձառուներ կ'անսաստեն իր հրամանին, անմիջական անօրինութիւն մը խնդրած է։

—Երէկ Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սեբաստիոյ Առաջնորդ Տ. Պետրոս Արքեպիսկ. նախընթաց օր Սամսոն հասեր է։

—Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը, տեղւոյն երկսեռ վարժարաններուն 5,000 դրուշի բաց մը ունենալը և նիւթական միջոցներէ զուրկ ըլլալը յայտնելով, Թաղին մէջ հանգանակութիւն մը կատարելու արտօնութիւն խնդրած է Պատրիարքարանէն։

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ՏՕՆԸ
ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ ՄԷՋ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Այս տարի նախորդ երկու տարիներուն բաղդատմամբ աւելի բազմաթիւ էին Ս. Թադէոսի Ս. Բեւեռին ուխտի եկողները։ Ոչ միայն Էտիրնէի նահանգին բոլոր հայաբնակ քաղաքներէն ու գիւղերէն, այլ մինչեւ իսկ Պուլղարիայէն, Պոլսէն, Էսկիշէհիրէն, Պանտրմայէն բազմաթիւ ընտանիքներ եկած։ Եկեղեցին ուխտաւորներու յատուկ բոլոր սենեակները լեցուեր էին, ամբողջ դպրոցը և եկեղեցին վերնատունը գրաւուեցաւ։ Ուրբաթ և շաբաթ օրեր պզտիկ թափորներ կազմուեցան բակին մէջ, իսկ կիրակի երեկոյեան մեծ թափորը։ Աննախընթաց բազմութիւն ներկայ էր այս թափորին. մօտաւորապէս 4-5000 հոգի, երկու սեռէ և ամէն ազգէ, որ գրաւած էին բակը, և շէնքերուն բոլոր պատուհանները։ Թափորը մեկնեցաւ եկեղեցին ալ խորանէն դուրս, բակէն դուրս ելաւ փողոցը և մեծ շրջան մը ընելով, միւս դռնէն մտաւ բակը և յետոյ եկեղեցին։ Թափորին առջեւէն կը քալէին հարիւրաւոր աղջիկներ, որոնցմէ շատերը պզտիկներ գրկած էին և բազմաթիւ տղաքներ։ Ամէնուն ձեռքը մէյ մէկ սպիտակ մոմ, կուրծքերնուն վրայ մէյ մէկ ձերմակ խաչ։ Բոլոր ասոնք Ս. Թադէոսի կնքահայրներն էին։ Կնքահայր եղողին եկեղեցին կու տայ խաչ մը, ան ալ փոխարէն 5 դրշ. նուէր մը։ Թափորին մէջ ուխտաւորներու տարազի մեծ այլազանութիւն մը կար որ աչքի կը զարնէր։ Շատեր, յատկապէս ուխտաւորներն ու ճամբորդելու վրայ եղողները, չարշաֆ հագած էին, սեւ խամրած մը մազերնին բռնած՝ նորերը՝ Եւրոպական նոր տարազով, շրջազգեստ և քորսէ, բայց յաճախ այնքան թափթփած, անճաշակ, որ հագնողներուն շինականի պարզամտութիւնը կը մատնէին, իրենց հասակին չվայլած այդ պաճուճանքներով ու խեղճուկ զարդերով։ Էտիրնէցիները իրենց վայելուչ ճաշակով և Ռոտոսթոցիները, թէև միշտ առանց զարդարանքի, բայց զարդարուած ու բարեձեւ հասակի մը հետ առողջ ու կարգապահ դէմքերէն մը կը ցոլացնէին, աչքի զարնելու աստիճան որոշակի կերպով դուրսէն եկողներուն մէջ։ Կը նշմարուէին քանի մը Պուլղարացի կիներ իրենց [illegible] և Թրէքչէի երկար ոսկեզարդերով, որոնք սակայն նորաձեւ, մանաւանդ սեւ հագուստի մը չէին յարմարեր։ Այդ ոսկեզարդերուն հետ պէտք է յիշել նաև [illegible], [illegible] կամ քիւլէ [illegible], ոսկեթել կրծկալը, դեղին ոսկեթել բանուած ոլորը մազերով, գլխուն ֆէսը իր արծաթէ զարդով և ականջօղերով, ականջի ոսկի զինդերուն հետ։ Ու կը նշմարուի յանկարծ կին մըն ալ — Էտիրնէցի է բաին — որ իր գլխու հարթ ֆէսին վրայ կարած է Կէս-Մէճիտիէներու խիտ ոսկեշարք մը, սուտ մարգրիտներու շարքերով ընդելուզուած։ Աւելի կը յիշեցնէ ինծի [illegible] և Ակնցի կիներուն մարգարտային ոսկեշարքը ճակտին վրայ։

Այդ աւուր թափորը լաւ անցաւ։ Առաջնորդը, Յովսէփ Ս. Վ. Ալյազեան, եպիսկոպոսական զգեստներ հագած, դպրոցներու ետեւէն կը քալէր։ Թափորին լուսանկարը հանուեցաւ, թէև ոչ շատ յաջող։

—Ս. Յովհաննէս վարժարանի ձեռագործներու վիճակահանութեան տոմսերը լաւ ծախուեցան վերջին երկու օրերուն մէջ. 800 տոմսակին գինը 400 չահով թէև կար։ Վիճակահանութիւնը քաշուեցաւ երկուշաբթի կէս օրին։

—Թաղականութիւնը և Հոգաբարձութիւնը, քաղաքացի շատ մը կարեւոր անձերու օգնութեամբ լաւ աշխատեցան այդ տօնի օրերուն, մանաւանդ չմոցուան որբերուն համար դրամ հաւաքելու գործը։ Իրրեւ դարպաս ուխտաւորներուն տուած նուէրները, բաղդատմամբ նախորդ տարիներու չնչին բան էին։

Ռոտոսթօ * * *

Գերմանիոյէ վերադարձած երիտասարդ մը պատրաստ է դպրոցներու մէջ կամ մասնաւորներու Գերմաներէնի դասեր տալ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԸՆԴՀ. ՁԵՌՆՆԿԵՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Բէրլինէր Լօգալ Անցայկէր Վիեննայէն կ'իմանայ թէ տեղւոյն դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կը կարծեն որ ընդհ. զինաթափութեան համար Ռուսիոյ կայսեր առաջարկած դեսպանաժողովը պիտի գումարուի, բայց այժմէութիւն ունեցող քաղաքական խնդիրներու վրայ պիտի չխորհրդակցի։ Դեսպանաժողովը աւելի տեսական հանգամանք մը պիտի ունենայ։ Ո՛չ մէկ տէրութիւն պիտի կրնայ համաձայնիլ որ օտար քաղաքականութեան խնդիրներ յարուցուին։ Այս պայմաններու մէջ կը կարծեն թէ արդիւնքը, եթէ ըլլայ իսկ, Ժընեւայի պայմանադրութեան պիտի նմանի որով տէրութիւնները յանձն կ'առնեն իրենց սպառազինութիւնը, եղած քանակութենէն աւելի չշատցնելու։ Բայց այս արդիւնքն ալ կասկածելի է, երբ նկատուի թէ առաւելութիւն այն մեծ անհամաձայնութիւնները որոնք կան եւրոպական ազգերու միջեւ։ Վիեննայի մէջ մեծ կարեւորութիւն կու տան Զարին առաջարկութեան, որովհետեւ Նիքօլա Բ.ի եռանդուն սէրը յայտ կու տայ խաղաղութեան համար։ Ուրեմն, կը յարէ Վիեննական թերթը, այս վայրկեանէն իբրեւ իրողութիւն նկատելի է առ պատերազմ թէ Նիքօլա Բ. Ռուսիոյ ձեռքէն եկածը պիտի ընէ, որպէս զի պատերազմ տեղի չունենայ։

—Թայմզ կ'իմանայ թէ զինաթափութեան առաջարկութիւնը կարծիքներու փոխանակութեան առարկայ եղեր է Պետերսպուրկի և Պէրլինի արքունիքներուն միջեւ։ Կ'երեւայ թէ Գերմանիոյ հաւանութիւնը առաջուընէ առնուած է։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԱՇԼԻՉԸ.—Նորոլի թերթ մը, Ռոմէ կ'իմանայ թէ Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին աջակողմեանները պայքար մը կը պատրաստեն զօրավար Բէլլուի դաշլիճին դէմ։ Նախարարները միայն այն խնդիրներու մէջ համակարծիք են ուր անհամաձայնութիւն չի կրնար ըլլալ։ Դժուար խնդիր մը ներկայացուցածին պէս, նախարարները կը փութան վրանին պատասխանատուութիւն չառնել և լիազօր իշխանութիւն կու տան զօրավար Բէլլուի։ Բայց նախարարապետը շուարած մնացած է։ Այս պատճառաւ պաշտօնական վիճակը շատ տեղ կը մնայ, լրագիրները կը հաշուեն և նախորդ դաշլիճին չինուածները տուրբ կ'ուզեն։ Այս վիճակին մէջ քաղաքական ամէն իրաւակցութիւն ինքնին կարող կը զգայ կառավարութեան ղեկը ձեռք անցընելու, բաւական է միայն համաձայնիլ մէկ քանի խումբերու հետ։ Չափաւորները ինքզինքնին պատասխանատուներու տեղ կը դնեն։ Կ'ըսեն թէ իշխանութիւնը եթէ իրենց ձեռքը չյանձնուի, արմատականներուն ձեռքը պիտի իյնայ, որոնք ընկերվարականներու և ուրիշ ծայրայեղ տարրերու դաշնակից են։ Մօտերս բանախօսութիւններ, խորհրդակցութիւններ եւ հացկերոյթներ տեղի պիտի ունենան։ Ամէն ոք Իտալիոյ մէջ կը հարցնէ՝ «Ի՞նչ կ'ընէ և ի՞նչ ընել կ'ուզէ Պ. տի Ռուտինիի յաջորդը։»

ՌՈՒՍԻՈՅ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդական զօրավար Բէթրով Պետերսպուրկէն ճամբայ ելաւ, քննելու Սեւ Ծովու նաւահանգիստները եւ Նովորոսիսք-Վլատիքաւքազի երկաթուղին գիծը։

—Ռուսիոյ Սինոդին Պրոկուրոր Պ. Բոբետոնոսցեվ Ս. Անտրէի պատուանշանին մեծ խաչը ստացաւ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ.—Մ. Նահանգներու և Եւրոպական պետութիւններուն միջեւ տնտեսագիտական տեսակէտով սկզբունքի խնդիր մը ծագած է։ Յայտնի է թէ Մ. Նահանգները, Տինկլիի սակացոյցը հիմ բռնելով, առեւտրական առաւելին համաձայնութիւն մը կնքեցին Ֆրանսայի հետ և կ'երեւայ թէ օտար երկիրներ ալ պիտի յաջորդեն։ Արդ, Եւրոպայի միւս տէրութիւնները կարծեցին թէ Ֆրանսայի եղած զիջումները իրենց ալ պիտի ըլլան ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, բայց Մ. Նահանգները կ'ըսեն թէ Եւրոպական տէրութիւնները կը սխալին և թէ ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի յօդուածին տրամադրութիւնը գործադրելի չէ մասնաւոր համաձայնութիւններու համար, ինչպէս է Ֆրանսայինը որ հիմնուած է բերքերու փոխանակութեան սկզբունքին վրայ։ Այս առթիւ թէև խնդիր ծագած է, սակայն Մ. Նահանգները ուրիշ պետութիւններու բերքերուն չեն տար այն արտօնութիւնները որոնք կը տրուին Ֆրանսայի։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԷՆ կը հեռագրեն թէ Պ. Մաք Քինլի բնաւ պիտի չհաճի որ Սամոա կղզիները Անգլիոյ, Մ. Նահանգաց ու Գերմանիոյ հաւաքական պաշտպանութեան տակ գտնող դաշնագիրը ջնջուելով անոր տեղ ուրիշ մը դրուի, Գերմանիոյ ուզածին պէս։ Պ. Մաք Քինլի կը պատրաստուի ամրացնելու Պանկօ-Պանկօն զոր 1878ին Մ. Նահանգաց տրուած է։ Պանկօ-Պանկօ այդ կղզիներուն ամէնէն լաւ նաւահանգիստն է, որուն Գերմանիա կրնայ աչք տնկել։

ՌՈՒՍԻՈՅ կամաւոր նաւատորմին Ընկերութիւնը Ովկիանոսներու մէջ բանեցնելու համար երկու խոշոր շոգենաւ կը յանձնարարէ [illegible] նման որ Անգլիոյ մէջ շինուած է։ Ծովային նախարարն ալ երկու փոխադրանաւ կը յանձնարարէ, Վլատիվոստոքի, Թա-Լիէն-Վանի ու Բորթ-Արթուրի միջեւ երթեւեկելու համար։

ՓԱՐԻԶԻ 1900ի տիեզերահանդէսին ընդհ. քոմիսէր Պ. Բիքարի ներկայացուցին հրատարակութեան հետաքրքրաշարժ ծրագիր մը։ Ինչպէս որ ցուցահանդէսները ալպոմներ կ'ունենան, ուր հրաւիրեալներուն գրել կու տան անոնց մտածումները, կ'առաջարկեն 1900 տիեզերահանդէսին մէջ ալ ալպոմ մը հաստատել ուր այցելուները գրեն իրենց տպաւորութիւնը և մտածումները տիեզերահանդէսին համար։ Յետոյ այս գրուածներու ամէնէն շահեկանները հրատարակել մասնաւոր հանդէսի մը միջոցաւ։

ԱԿՐԱՄԻ մէջ (Խրուաթիա) երեւան հանուեցաւ հետքը դրամանենգներու խումբի մը որ Թրիէսթէի մէջ հաստատուած է։ Մրգավաճառ մը կեղծ մէկ ֆիորինոց մը քշելու առեն բռնուեցաւ և խոստովանեցաւ թէ հարիւր հատը 40 ֆիորինի կը ստանար։ Ասոր ընկերները ձերբակալուեցան և ոսկեստանոցներն երեւան հանուեցան։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՀԵԾԵԼԱԶՕՐՔԸ.—Իտալիոյ լրագիրները այս միջոցիս շատ կը գրեն Թորրէչէ Տէլլա Սէրրի յայտնութիւններով, հեծելազօրքերու վիճակին վրայ։ Քանի մը թերթեր կը հաստատեն իրենց պաշտօնակիցին յայտնութիւնները։ Կ'ըսեն թէ ձիերը շատ ակար են, որովհետեւ թէ՛ քիչ և թէ՛ գէշ տեսակ անուն կը տրուի։ Ուրիշ թերութիւններ ալ երեւան կը հանեն։

ՄԱՏԱԿԱՍԿԱՐԻ կառավարիչ զօրավար Կալլիէնի կը զբաղի կղզին խաղաղեցնելու խնդրով։ Դեռ չհպատակած ցեղերուն մէջ կայ Սաքալավներու ցեղը։ Զօրավարը վերջերս վերադարձուց իրենց ցեղապետուհին որ տարիէ մը ի վեր Հէլվիլի մէջ վար դրուած էր, իր հպատակները գրգռած ըլլալուն համար որ յարձակին Ֆրանսական զինուորական կայաններու վրայ։ Սաքալավները խանդավառութեամբ ընդունեցին իրենց ցեղապետուհին։ Երդում ըրին առանց վերջէր հաւատարիմ հպատակներ ըլլալ Ֆրանսայի և հրաժարիլ աւարառութենէ։ Զօրավարը առաջարկեց Մորոնտավայի և Մանաքարայի Սաքալավներուն կա՛մ հաշտութիւն և կամ պատերազմ. հաշտութիւն, եթէ կ'ուզեն ճանչնալ Ֆրանսայի վեհապետութիւնը, թէթեւ տուրք մը վճարել իբրեւ նշան հպատակութեան, հրաժարիլ աւարառութենէ, իրենց զէնքերը յանձնել, իրենց երկիրը բանալ եւրոպական գաղթականութեան և նպաստաւորել վաճառման ձեռնարկութիւնները, որոնց համար պիտի կրնան պահել իրենց քաղաքական կազմակերպութիւնը, բարքերը, կրօնքը և իրենց պետերը ընտրելու իրաւունքը։ Եթէ այս պայմանները չընդունուին, պատերազմ պիտի հրատարակէ մինչեւ այն օրը, ուր Ֆրանսայի իշխանութիւնը ճանչցուի տակաւին չճանաչուած բոլոր գաւառներուն մէջ։ Ֆրանսական գաղթականութիւնը մեծ յառաջդիմութիւններ կ'ընէ։ Գաւառներ կան որոնք Ֆրանսայի ալ պէտք չունին։ Օրինակի համար Ամպատոնտրազաքայի դաշտը կ'արտադրէ ամէն տեսակ բերքեր, տեղերու բոլոր պտուղները, խաղող, դեղձ, ծիրան, հնդիկ սանձ, նարինջ, լիմոն, անանաս, ճապոնական զկեռ և Ֆրանսայի բոլոր բանջարեղէնները ու անոնց կերին յատուկ բոյսերը։ Այս յաջողութիւնը արդիւնքն է տեղւոյն ֆրանսական հրամանատարին, որ բնիկներուն առատաձեռնութեամբ բաշխած է ամէն տեսակ հունտ։ Այս ժողովուրդը, որուն համար անդարմանելի կերպով ծոյլ է կ'ըսեն, զօրավար Կալլիէնի յաջողած է երկու տարուան մէջ աշխոյժ երկրագործներ ընել։

ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ՇՈՒԷՏԻ ՄԷՋ.—Տասը տարիէ ի վեր Խոհանոցի ուսումը իբրեւ ճիւղ ընդունուած է զանազան վարժարաններու և արհեստանոցներու համար։ 1887ին Սթոքհոլմի համալսարանին մօտ ձրի ճաշարան մը հաստատեցին կարօտ ուսանողներու համար։ Յետոյ խորհեցան թէ աղջիկներու տեղ մը կար խոհարարութեան համար, այսինքն փոխանակ վճարուած պաշտօնեաներ գործածելու, ուսանողուհիներուն պատրաստել տալ կերակուրները, որով տանը միանգամայն պիտի պատրաստուին տանտիկնոջ դերին։ Մրցանակներ յատկացուցին լաւ և առատ աշխատող աղջիկներուն համար։ Այս հաստատութիւն այնչափ յաջողեցաւ որ այսօր Ուբսալայի, Քարլսքրոնայի և Կէօթէպորկի համալսարաններուն քով խոհարարութեան գործնական վարժարաններ հաստատուած են։ Ամէնէն աւելի տարրական աշակերտուհիները այդ վարժարաններուն մէջ կարգով կերակուր կը պատրաստեն, որոնք կը տրուին կարեւոր համայնքներու նախնական վարժարաններու աղքատ տղաքներուն։ Իւրաքանչիւր վարժարան-խոհանոցի մէջ կրթական նախարարը տախտակներ դնել տուած է որոնց վրայ նշանակուած են կակուղ սնունդներու քիմիական բաղադրութիւնը և անոնց կրելիք փոփոխութիւնները, եփելով, ևլն։ Այս կերպով աշակերտուհիները առանց զգալու կ'ընտանենան քիմիագիտութեան և բնախօսութեան։ Միւս կողմէ, շոգեկաթսի, թէյի ու խահուէի հասած տեղերը գնահատելու առթիւ տնտեսագիտական աշխարհագրութիւն ալ կ'ուսանին։ Թունաւոր սունկերու առաջ բերած թունաւորումներուն առթիւ կ'ուսանին հիւանդի մը կամ վիրաւորի մը ըլլալիք նախնական դարմանները, բժիշկ գալէ առաջ և յետոյ անոր պատուէրները գործադրելու եղանակը։ Խոհանոցի լաթերը գործածելու առթիւ կը վարժուին կարի ու ձեւի։ Խոհանոցը վարելու համար՝ հաշուակալութեան. նոյնպէս գծագրութեան՝ գեղեցիկ խմորեղէններ պատրաստելու։ Դաշնակն ալ պէտք է, որովհետեւ ոչ եփող կերակուրներու սպասելու միջոցին ժամանակ կ'անցընեն։

ԱՐԵՒԵԼՔՑԻ ԽԱԲԵԲԱՅ ՄԸ.—Երէկ պատմեցինք թէ արեւելքցի խաբեբայ մը Բարիզի հանգիստներէն մէկուն տիրոջը 30 հազար ֆր.ը խորդելով փախեր է։ Մոնիթէօր-Տէ-Բա կ'արտատպէ թէ այդ խաբեբայութեան հեղինակը յայտարարեր է թէ անունը Ջէմիլ է և երբեմն խմբագիր Մէշվերէթ լրագրին։ Այդ անձը, ստակը առնելէ իբրեւ, Բարիզէն մեկներ է ծանօթ կիսաշխարհիկ կնոջ մը հետ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պուլկարիոյ օսմ. քոմիսէր անուանուեցաւ Պետական Խորհուրդին անդամ Նէճիպ Մէլհամէ էֆ.։

—Արքունի տպարանին տեսուչ անուանուեցաւ Ճէվտէթ պէյ։

—Գոնիայի Պոր գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Գարաբունարի գայմագամ Ալի Քէմալ էֆ., որուն յաջորդեց Պուրի գայմագամ Շաքիր էֆ.։

—Քաթանիայի (Իտալիա) օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Բ. Դրան օտար թղթակցութիւններու դիւանին քարտուղարներէն Մաժաքեան Յովհաննէս էֆ.։

—Միրաշի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Գոլանի նոյն ճիւղին նախագահ Իսմայիլ էֆ., որուն յաջորդեց Թեքքէի նոյն ճիւղին նախագահ Թէվֆիք պէյ։

—Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Բարձր. Բէյսա էֆ.ի խասէմնիներուն մեծ Նէվզատ պէյի։ Ա. կարգի Մէճիտիէ՝ Բարձր. Պէյմալ էֆ.ի խասէմնիներուն մեծ Ահմէտ պէյի։ Գ. կարգի Օսմանիէ Գոնիայի Միւֆթի Ապտուլգադիր էֆ.ի

—Բ. կարգի Շէֆագաթ՝ Մալիէի խորհրդական Բաժամ պէյի կնոջ։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանին կողմէ, Իր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, բոլոր Մէտրէսէներու շնորհուած դրամական պարգեւին ամբողջ գումարն է 270,000 դրուշ։ Թէ՛ այս և թէ՛ կայս. պալատին շուրջը կատարուելիք հրախաղութիւններու ծախքին գումարը երէկ բաշխուեցաւ Մէտրէսէներուն, ուր բարեմաղթութիւններ եղան Ն. Վեհափառութեան համար։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, գահակալութեան տարեդարձի օրը 21 աղքատ տղաքներ թլփատուեցան։ Այս առթիւ մինչեւ առաւօտ հանդէսներ և նուագածութիւններ կատարուեցան։ Դրամական պարգեւներ բաշխուեցան։ Անկելանոցին բոլոր պատսպարեալներուն սեղան տրուեցաւ։ Բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Լուսանկարներ պատրաստուեցան որոնք պիտի մատուցուին Ն. Վեհափառութեան։

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ Վիլհէլմինա թագուհիին թագադրութեան առթիւ Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց։ Կայս. պալատէն ու Բ. Դրանէն յատուկ պաշտօնեաներ դեսպանատուն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

ՊԷՕՅՈՒՔՏԷՐԷԻ ՀՐԴԵՀԸ.—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ Պէօյուքտէրէի հրկիզեալները պատսպարելու համար հարկ եղածը ընելով հանդերձ, միւս կողմէ առժամաբար վրաններու տակ պատսպարուին և հաց բաժնուի։ Ն. Վեհափառութիւն Իր մասնաւոր Արկղէն չորս հարիւր ոսկի շնորհեց. միանգամայն քաղաքապետ Րըտվան փաշան ու կայս. թիկնապահ Մուսթաֆա պէյը հրդեհի վայրը ղրկեց, բաշխումներուն հսկելու և հրկիզեալներուն վիճակին վրայ տեղեկութիւն տանելու համար։

—Պէօյուքտէրէի Լատիններու վարժարանին մէջ այրեցան նաև 6000 ոսկի արժող այն նկարները զորս Աւստրիոյ կայսրուհին նուիրած էր։

—Պարոն ու Տիկին Վանտօվա երէկ պանդոկները ու դրամատունները պտտելով Պէօյուքտէրէի հրկիզեալներուն համար նպաստ հաւաքեցին։

—Նոր տեղեկութիւններու նայելով, մարդու երկու կորուստ կայ։ Մարդ մը ածխացած գտնուեր է այրած տան մը փլատակներուն տակ. ուրիշ մը ծանրապէս վիրաւոր Յունաց եկեղեցին տարուեր, բայց քիչ յետոյ մեռեր է։

—Հրդեհը մարելէն յետոյ, ռուս նաւաստիները վրաններ դրին Յունաց եկեղեցւոյն բակին մէջ, սեղան մըն ալ հաստատելով վրան հաց և ուտելիք դրին, հրկիզեալաց բաշխուելու համար։ Ռուսական ընդհ. հիւպատոսին աղջիկը՝ Օր. Լատովսքի կը կատարէր բաշխումը, աջակցութեամբ ռուսական դեսպանատան պաշտօնեաներուն։ Բաշխուեցաւ հաց, պանիր և միս։ Հրկիզեալները մասամբ տուներու մէջ պատսպարուեցան. բայց շատերը վրաններուն տակ կը բնակին, իրենց տուներու աւերակներուն վրայ։ Պէօյուքտէրէ այժմ տխուր տեսարան մը կը պարզէ։ Կառավարական նպաստներէն զատ, Ռուսիոյ դեսպանատունը յանձն առաւ նպաստել հինգ հարիւր հրկիզեալներու։ Այս առթիւ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։ Ռուսիոյ դեսպանը երկու հարիւր ոսկի տուաւ, այլ Տիկին Զինովիեֆ 50 ոսկի և Պ. Բէրէզին Զարիֆֆ 40։ Անհատական ուրիշ նուիրատուութիւններ ալ եղան։ Անցեալ երեկոյ Պէօյուքտէրէի երեւելիները գումարուեցան Պ. Բէտրէյլիի տունը։ Մեծ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ և վերը յիշուած յանձնաժողովը հրաւիրուեցաւ անոր միանալու։

—Ապահովագրական ընկերութիւններու կրած վնասներն են, Իւնիոնէն զատ, Ռօսիա՝ 2500 ոսկի, Հէլվէթիա՝ 3000, Իւրալին՝ 660, Նէթէրլանտ՝ 1000, Լոնտոն՝ 1000, օսմ. ապահովագրական Ընկերութիւնը՝ 230, Լոնտոն Էսխըրէնս՝ 2300, Բալթիմոր՝ 1050, Ֆէնիքս՝ 500, Բրիթանի տը Թրիէսթ՝ 400, Տաչիա Ռոմանիա՝ Նացիոնալէ՝ 300, Թրանսաթլանթիք՝ 200, Ֆոնսիէր՝ 220, Տանիւպ՝ 250, Էմբէրիալ՝ 150, Բալկարիա Իւնիոն՝ 150, Քոնֆիանս՝ 50, Համպուրկ Պրէմէն՝ 400, Նորտըրն Իւնիոն՝ 150, Լոնտոն Լանքաշայր՝ 72։

ԻԶՄԻՐԻ օտար ապրանքներու մաքսատան հրդեհին համար կ'ըսուի թէ 100,000 ոսկի վնասի պատճառ եղած է։ Հին տոմարները բոլորովին այրած ըլլալով գործառնութիւնները պիտի դժուարանան, և Հէլլէլի Թըմաքիէ կ'ըսէ թէ հրդեհէն պահուած չարաղդ ծներ յաջորդեր են գողութիւն ընել. անտուններ բացուելով կողոպտուեր են։ Ապահովագրական ընկերութիւններէն դրամ առնելու համար դժուարութիւններ պիտի ծագին։ Մաքսի փոխարէն առնուած ապրանքներու մեծ բաժին մըն ալ մնացեր է, որ նաեւ այս պատճառաւ հաշուական դժուարութիւններ պիտի ծագին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ Եւրոպայէն բերուած թղթերուն փոթուրերը օսմ. նաւահանգիստներու մէջ պիտի ընդունուին, առանց վրայ խնդիր ուղղելու թէ ուրկէ ղրկուած են։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպան Պ. Բանսա որ բացակայ կը գտնուի, վաղը Կ. Պոլիս պիտի դառնայ արձակուրդէն. կը հերքուի այն լուր թէ դեսպանը ուրիշ տեղ պիտի փոխադրուի։ Տիկին Մարի Բանսա ալ տասը օրէն Կ. Պոլիս պիտի գայ։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ.—Իրլէքէն (Գոտավա) կը հեռագրեն թէ անցեալ օր Կուտինա գաւառակին կեդրոնի շուկային մէջ հրդեհ ծագելով այրեր են 208 խանութ, 3 խան, 12 տուն և մզկիթ մը։ Հրդեհին պատճառները կը քննուին և հրկիզեալներուն ամէն օգնութիւն կ'ըլլայ։

ՏՊԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնը, նկատելով որ տպարանատէր մը երբ պարտք ունենայ և դատարանի վճռով հաստատուի, գործադիր պաշտօնեաները անոր գործիքները և այլն կը գրաւեն ու կը վաճառեն, և նկատելով որ տպարանի գործիքները տպարանի արտօնութենէն զատ ուրիշի չի ծախուիր, գրեց դատական նախարարութեան որ ասոր վերջ այդ կարգի գործիքներու վաճառման միջոցին Տպագրական Տեսչութեան պաշտօնեայ մը ներկայ գտնուի, որպէս զի թէ՛ ուրիշին չծախուին և թէ՛ անհնարութիւններու մէջ անկանոնութիւն չըլլայ։

ԹԻՖՕ.—Հալէպայի (Եէմէն) ճէպէլը Բիժէ գաւառակին մէջ Թիֆօ երեւան ելած է և օրական հինգ-վեց մահեր կը պատահին։ Կուսակալը տեղեկանալով որ այդ տեղ աղքատութիւն ալ կը տիրէ, հրամայեց անմիջապէս արմտիք ղրկել։

ՊԱՅՐԱՄԻ Նաւային Հրամանատար կարգուեցաւ ծովային նախարարութեան պէտքերու ճիւղին նախագահ Էմին փաշա։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանէն այս տարի քառասուներկու շրջանաւարտներ, որոնց քառասունմէկը իսլամ են և մէկը միայն քրիստոնեայ, Թէլլիֆոլ էֆ.։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ծովին մէջ փոքր շոգենաւներ բանեցնելու համար մենաշնորհ խնդրուեցաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն։

ԵԷՄԷՆԻ սովեալներուն բաշխուելու համար Հիճազէն 340 պարկ արմտիք ղրկուեցաւ նորէն։ Հիճազի Նպաստամատոյց Յանձնաժողովը հեռագրական փոխանակագիրով 200 ոսկի և 92 մէճիտիէ ղրկեց Եէմէնի սովեալներուն բաժնուելու համար։ Երկրագործներուն ալ դրամ բաշխուեցաւ սերմի համար արմտիք գնելու։ Վերջերս բաւական անձրեւ տեղաց Եէմէնի մէջ և այս պատճառաւ երկրագործները վարուցանի սկսան։ Պատրաստներէն 250,000 հին օխա դարի ղրկուեցաւ։ Խօմրան գաւառակին գայմագամ Մուսթաֆա Ֆախրի էֆ., անկարող և յոռի ընթացքի տէր ըլլալուն համար պաշտօնանկ եղաւ։ Բարենորոգումներու յանձնաժողովը նոյնպէս պաշտօնանկ ըրաւ մէկ քանի անկարող և զեղծ գայմագամներ ու պաշտօնեաներ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը հարցուց ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ օտար երկիրներէ բերուած և կամ տեղական բերքէ եղող իւղ, ալիւր, խահուէ, գինի ևն. որոնց սպառումը բժշկական քննութեամբ արտօնուած ըլլայ, նորէն պէ՞տք է բժշկական քննութեան ենթարկուին, ուրիշ տեղեր ղրկուելու առթիւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան պաշտօնակալը, Պօլ, հրաման ստացաւ անմիջապէս Սեվաստոպոլ երթալով յանուն Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի բարի գալուստ մաղթելու Ռուսիոյ կայսեր ու կայսրուհիին որոնք Սեվաստոպոլ և Եալթա պիտի այցելեն։

ԻՒՂ.—Մաքսատան մէջ վար դրին Միխլլիճ բերուած 23 տակառ ձէթ, որովհետեւ քիմիկները հաստատեցին թէ խառնուրդ են և ուտուելու անպարմար։ Նոյնպէս 83 տակառ ալ ճարպ վար դրուեցան։

ՁԵՂԾՈՒՄ.—Իզմիրի Խըրմըզի լրագիրը կ'ըսէ թէ Մանիսայի մէջ Կոլոտեքի համար հաւաքուած դրամէն վեց հազար դրուշի զեղծում մը գործուեր է։

ՍԸՐ ՆԻՔՈԼԱՍ Օ'ՔՈՆՈՐ, Կ. Պոլսոյ անգլիական նորընտիր դեսպանը, որ Լոնտոն կը գտնուի, անցեալ շաբաթ օր թագուհիին ներկայացեր է։

ԽԼՄՏԱԿԱՆ նախարար Րէշատ պէյ էֆէնտի Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ կուսակալի փոխանորդը, որ Գարասիի կողմերը քննական պտոյտի ելած էր, Պրուսա վերադարձաւ։

ԹԵՍԱԼԻԱՅԷՆ Սէլանիկ գաղթած իսլամներէն 41 տնուոր, 177 հոգի, Պրուսա պիտի ղրկուին բնակութիւն հաստատելու։

ՄԱՆԻՍԱՅԻ ընդհ. դատախազի օգնականին և պատժական դատարանին նախորդ նախագահին նկատմամբ, որոնք, կ'ըսէ Սապահ, իրենց պաշտօնին ընթացքին համար պաշտօնանկ եղան, քննութիւն կը կատարուի։ Մանիսայի մէջ շատ մը գործիչներ, դատական քննիչին դիմելով, բողոքեր են թէ վերոգրեալ պաշտօնեաները զիրենք խաբած ու վնասներու ենթարկած են։

ԱՆՏԱՌԻ ՀՐԴԵՀ.—Դավազէն կը գրեն թէ առջի գիշերը քառորդ ժամ հեռուն գտնուած անտառներէն հրդեհ ծագած է և տակաւին կը շարունակէ։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.—Քաղաքապետութիւնը, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, դիտել տալով թէ փայտի և ածուխի սղելուն պատճառներէն մէկն ալ անտառի և փարոսի տուրքերն են, կարծիք յայտնեց թէ պէտք է այդ տուրքերը կա՛մ բոլորովին վերցնել և կամ զեղչել։ Ծովային նախարարութիւնը պատասխանեց թէ Փարոսի տուրքը ջնջելու կամ զեղչելու խնդիրը Փարոսներու վարչութեան կը պատկանի և յուսալի չէ որ նոյն վարչութիւնը ընդունի այդ առաջարկութիւնը։ Անտառներու և հանքերու նախարարութիւնն ալ պատասխանեց թէ անտառի տուրքին ջնջուիլը կամ զեղչուիլը ազդեցութիւն մը չըներ փայտի ու ածուխի գիներուն վրայ, ուստի պէտք է ուրիշ միջոցներու դիմել։

ՄԱԼԻՅԷԻ կնքապահ կարգուեցաւ նոյն պաշտօնարանին հաշուակալութեան պաշտօնեաներէն Շէֆիք պէյ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ նորընտիր անդամ Շէրիֆ Մէհմէտ Սաադը փաշա ու Եանքօ էֆ. օրէնսդիր ճիւղին մէջ պիտի պաշտօնավարեն։

Զ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ նորընտիր հրամանատար Ահմէտ Ֆէյզի փաշա իր պաշտօնատեղին, Պաղտատ, ժամանեց։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նորընտիր կուսակալ Արիֆ փաշա իր պաշտօնատեղին ժամանեց։

ԲԱՄՊԱԿ.—Եգիպտոսի մէջ այս տարի բամպակի բերքը վեցուկէս միլիոն կենդինար կը հաշուուի։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅ առջեւ հինգ նաւավարներ մակոյկով խորութիւն չափելու փորձ կատարած ատեննին, մակոյկը շըրջելով ծովը ինկեր են. ասոնց մէկը խեղդուեր է։

ՃԻՏՏԷԻ մաքրանոյին նորէն հրաման գնաց՝ ապանեխել այն տուներն ուր ժանտախտի դէպքեր պատահեցան։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Անցեալ երկուշաբթի օրը Սիլիվրիի կողմերը, Սթրանճայի ու Սինէքլիի մէջտեղը, աւազակներ յարձակեցան երեք վաճառականի վրայ. ասոնց մէկը կրցաւ փախչիլ, բայց երկուքը աւազակներուն ձեռքը ինկան և կողոպտուեցան։ Վաճառականներէ մէկը դիմադրել ուզելով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Զինուորներ ղրկուեցան աւազակները ձերբակալելու համար։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Նիկոմիդիոյ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ.

Պարտիզակէն վեր դէպ ի Եալովա, Պաթումցի գաղթականներու գիւղի մը մէջ գաղթական մը, 12 օսմ. ոսկի կը պարտի եղեր ուրիշ գաղթականի մը և այդ պարտքը վճարելու համար ժամանակէ մը ի վեր դժկամակութիւն ցոյց կու տայ եղեր պահանջատէրին. այս վերջինն ալ տեսնելով թէ խօսքը ազդեցութիւն չունի պահանջքը գանձելու մասին, վերջին խօսքը ատրճանակին կը թողու, ու մէկ անգամով և մէկ հարուածով կը սպաննէ պարտականը։

—Բնիկ Տէօնկէլցի Ռուփայէլ անուն հայ մը որ առեւտրով կը պարապէր, անցեալ օգոստ. 9 կիր. օր Պալու (Կէյվէի շրջանակին մէջ) գեղէն անցնելով իր ճամբան գացած ատեն կը սպաննուի. անցորդներ սպաննեալին մարմինը յօշոտուած վիճակի մէջ մացառներու մէջ նշմարելով գործը կը տեղեկացնեն շրջակայ գիւղացիներու, արձագանգը սպաննեալին գիւղը հասած ըլլալով, իր մերձաւորները կը դիմեն դէպքին վայրը ուր կը գտնեն 3 4 կտորներու բաժնուած սպաննեալին մարմինը. ոճիրը Կէյվէյի ոստիկանութիւնը տեղեկացած ըլլալով բաւական թուով ոստիկան զինուորներ կը ղրկուին. ասոնք դէպքին մօտակայ գիւղացիները նեղելով, ոճրագործները կը գտնեն։

—Պարտիզակի և Տէյիրմէնտէրէյի մէջտեղը գտնուած Խօրխէճին գիւղացի Հաճի Հասան աղայի տղան 20 25 տարու, աւազակներու կողմէ առեւանգուելով անցեալ կիրակի իրիկուն ժամ 11½ին լեռ հանուեր է. 1500 ոսկի փրկանք կը պահանջուի. աւազակները 2 արնաւուտ և 1 ռումէլիցի գաղթական են եղեր։ Տեղային իշխանութիւնը ձեռնարկած է տղան ողջամբ ազատելու միջոցներուն, մութասարըֆն ալ անձամբ զբաղած է գործին վրայ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ Ատեանը երէկ դատեց Տիմիթրի, Բանաեօթ և Միխալ անուն անձերը, որոնք ապրիլ 28ին Պէօյիւքտէրէի լերան վրայ Ջրավաճառ Տիմիթրիի վրան յարձակելով, զէնքով սպաննած և վրան գտնուած քսան ոսկին ու ժամացոյցը յափշտակած էին։ Երեքն ալ դատապարտուեցան տասնական տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.—Առջի գիշերը ժամ 2ին, Թօփխանէի մեծ մզկիթին առջև, թրամուէյի կառք մը կոխոտեց Թուրք բեռնակիր մը։ Կառապանը փախաւ։

ԴԻԱԶՆՆՈՒԹԻՒՆ.—Երէկ դիազննութիւն կատարուեցաւ Բերայի այն յղի կնոջ մարմինին վրայ որ չորս բժիշկներու կողմէ եղած գործողութեան մը հետեւանքով մեռած էր։ Հաստատուեցաւ թէ գիտական կանոններու հակառակ եղանակով գործողութիւն կատարուելուն հետեւանքով մեռած է։

—Ուրիշ դիազննութիւն մըն ալ Սկիւտարի մէջ կատարուեցաւ Ախչէ անուն կնոջ մը մարմինին վրայ. ասիկա ալ բժիշկի մը կողմէ կատարուած ներարկում մը ետքը մեռած էր։ Դիազննութիւնը այս պարագան հաստատեց, բայց ներքին գործարաններէ մէկ քանին բժշկական վարժարանը տարուեցան տարրալուծուելու համար։

ՈՃԻՐ.—Առջի գիշերը, ժամ 2ին, Սիրքէճիի կողմը կռիւ մը ծագեցաւ Մէհմէտ ու Սալիհ անուն անձերուն միջեւ։ Մէհմէտ րէվոլվէրով իր հակառակորդը կռնակէն վիրաւորեց։ Սալիհ հիւանդանոց տարուեցաւ, բայց ծանր վիճակի մէջ է։ Ոճրագործը փախաւ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 31 Օգոստ.

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.— Սպանիոյ նախարարական խորհուրդը հաշտութեան յանձնաժողովի անդամներու մասին որոշում մը չէ հասած տակաւին։

Արտաքին գործոց, դատական և գաղթականութեանց նախարարները իբր հսկողներ նշանակուեցան գրուելիք այն օրէնքներուն վրայ, որով Սպանիոյ իրաւունքները պիտի որոշուին հաշտութեան բանակցութիւններու ատեն։

—Մանիլայէն 29 թուականով կը հեռագրուի Թայմզին թէ այդ տեղի նշանաւոր վաճառականները աղերսագիր մը ստորագրած են Լորտ Սոլզպէրիի ուղղուած, որուն մէջ կը խնդրեն Անգլիոյ նախարարապետէն թէ իր ազդեցութիւնը ամէն բանի գլխ ի գործ դնէ, որպէս զի Սպանիա Փիլիպպեաններու վրայ ունեցած իր վեհապետական իրաւունքները չկորսնցնէ։

ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔ.—Ռոյթէրի գործակալութիւնը կը հեռագրէ Հոնկ-Քոնկէն.

—Իվանկ-Զիի մէջ չփոթութիւնները կը սկսին նորէն ծանր կերպարանք մը առնել։ Այդ նահանգէն կը հեռագրուի որ ապստամբները մեծ ուժերով նահանգէն յիսուն մղոն հեռաւորութեամբ հաւաքուած են և կը մօտենան քաղքին վրայ յարձակիլ։ Տեղւոյն ամերիկեան հիւպատոսը հեռագիր մը ուղղելով նահանգի փոխարքային, բողոքած է պետութեան կողմէ բնակիչներուն օգնութիւն հասած չըլլալուն, և կը պահանջէ որ այդ չփոթութիւններուն մեծ փութով վերջ մը տրուի։

—Նոյն գործակալութեան Բէքինէն հասած մէկ հեռագիրը կ'ըսէ թէ Բէքին-Հանքաու երկաթուղիներու գծին ընդունելուն հետեւանօք Անգլիա կը պահանջէ երկաթուղիի նոր առանձնաշնորհումներ։ Կը կարծուի որ չինական կառավարութիւնը Անգլիոյ այս պահանջումներուն գոհացում տայ։

ՖՐԱՆՍԱ. — Տրիւմոն երեսփոխանը նկատել կու տայ արտաքին գործոց նախարարին որ խորհրդարանի գումարուելուն արտաքին քաղաքականութեան մասին նախարարէն բացատրութիւններ պիտի ուզէ։

—Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ, Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի հետ խորհրդակցելու համար, կիրակի օրը Հավր գնաց, ուրկէ երեքշաբթի օրը նորէն Բարիզ վերադարձաւ։

ՍՊԱՆԻԱ.—Բալմայէն 30 թուականով կը հեռագրուի. Զօրավար Վէյլէր ընդունելութեան մը ատեն իր կուսակիցներուն յայտարարեր է թէ նորէն պիտի մասնակցի քաղաքական կեանքին և ազգային քաղաքականութեան պիտի հետեւի։ Վէյլէր ըսած է նաեւ թէ ինքը զինուորական բարենորոգումներու անհրաժեշտութեանը կուսակից մըն է, բայց համաձայն չէ ներկայ կառավարական ձեւի փոխուելուն։ Ըստ իս՝ Սպանիա պէտք է պատրաստ ըլլայ այն դէպքին համար, երբ Անգլիա ուզէ Ճիպրալթարի իր սեփականութիւնները ընդարձակել։ Զօրավարին կարծիքով Փիլիպպեաններու կորուստը նուազ նշանակութիւն ունի։

ՀՈԼԱՆՏԱ.— Հոլանտայի Վիլհէլմինա թագուհիին գահը բարձրանալու առթիւ խնամակալ մայր թագուհին սա խօսքերը ըսած է.— «Երջանիկ եմ տեսնելով որ աղջիկս օրինական տարիքին հասած ըլլալով կոչուած է կառավարութեան ղեկը ձեռք առնել։ Կը յիշեմ այն սոսկալի օրերը երբ կառավարութեան հոգերը ինծի յանձնուեցան, սակայն այսօր երկրիս սուրբ թագին շուրջը ամէն ինչ ուրախութիւն կ'արտայայտէ։ Կառավարութիւնը կը յանձնեմ աղջկանս, այն յոյսով, որ երկիրը և գաղթականութիւնները իր վարչութեան տակ սիրելի պիտի բարգաւաճին»։

ՇՈՒԷՏ.—1897ին կառավարութեան կողմէ նշանակուած այն յանձնաժողովը որ պիտի զբաղէր ամրութիւններու շինութեան խնդիրով կը ներկայացնէ իր տեղեկագիրը. կ'առաջարկէ 21 միլիոն քրոնի ծախք մը որով ամրութիւններ պիտի շինուին Պոտընի մօտ, Կոթէնպուրկի ծովու կողմերը, և Սթոքհոլմի, Քարլսքրոնայի, Քրիստիանսթատի ու Կոթլանտ կղզիի ամրութիւնները պիտի կատարելագործուին։

Բարիզի թերթերէն. 30 Օգոստ.

Պ. ՄԱՔ ՔԻՆԼԻ, որ գիւղագնացութեան գնաց, անձամբ պիտի այցելէ Մոնթոքի բանակետղը, ուր կը գտնուին Սանթիակոյէն վերադարձող ամերիկեան զինուորները։

ՍԱՆԹԻԱԿՈՅԻ մէջ մահերու թիւը կ'աւելնայ։ Ամերիկեան զօրագունդէն 200 հոգի, որոնք իբրեւ դեղին տենդի դիմացող ճանչցուած էին, հիւանդցած են և կը դարմանուին։ Սանթիակօ մնացած 3000 Սպանիացիներն ալ ողորմելի կացութեան մէջ կը գտնուին։ Հիւանդապահանոց մը Սպանիա ուղեւորեցաւ հազար հիւանդներով։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ. — Բորթօ-Րիքօն պարպելու համար կազմուած ամերիկեան յանձնաժողովը երեքշաբթի իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։ Քուպայինն ալ սեպտ. 3ին (այսօր) ճամբայ կ'ելլէ։

ՏՈՒՎԱԿԱԼ ՇԼԻ կիրակի Ուոշինկթըն ժամանեց. ծովային պաշտօնատան մէջ մեծ ընդունելութիւն եղաւ իրեն։ Բոլոր պաշտօնեաները ու քարտուղարները իրենց գրասենեակներէն դուրս խուժեցին առաջին անգամ Շլիի ձեռքը սեղմելու պատիւը ունենալու համար։ Կին պաշտօնեաներն ալ Շլիի վիզը փաթթուելով զայն կ'ողջագուրէին, ուրախութեան ճիչեր արձակելով։ Շլի շատ յուզուեցաւ համակրական այս արտայայտման ցոյցերէն։

Պ. ՍԱԿԱՍՏԱ, խորհրդարանի գումարման վրայ խօսելուն առթիւ, ըսաւ թէ պատերազմի ու հաշտութեան խնդիրը վիճաբանութեան պիտի չենթարկուի, որովհետեւ դիւանագիտական բանակցութիւններ կը կատարուին։ «Հաշտութիւնը դեռ կնքուած չէ. Սպանիա տակաւին պատերազմի մէջ է Մ. Նահանգներուն հետ. միայն թէ երկու ազգերը համաձայնած են թշնամութիւնները դադրեցնելու, որպէս զի հաշտութեան վրայ բանակցին։ Այս բանակցութիւններ կրնան յաջող արդիւնք մը ունենալ, բայց կրնայ ըլլալ ալ որ թշնամութիւնները նորէն սկսին։»

ՄԱՏՐԻՏԷՆ կը հեռագրեն թէ տակաւին պաշտօնապէս յայտնի չէ որ խորհրդարանին մէջ Քարլոսեանները և հանրապետականները ի՛նչ ընթացք պիտի ունենան, բայց հաւանօրէն բուռն ընդդիմութիւն մը ընեն։

—Քուպան ու Բորթօ-Րիքօն պարպելու պաշտօն ունեցող զինուորական յանձնաժողովներու տրուած հրահանգին նկատմամբ, կառավարութիւնը կը յայտնէ թէ յանձնաժողովները պիտի աշխատին Սպանիոյ համար ամէն շահաւոր պայմաններ ձեռք բերել։

ՍՈՒԴԱՆ.—Քիչնէր փաշայի յառաջապահները Օմտուրմանի մօտ հասան։ Քիչնէր փաշա, կիրակի իրիկուն Ճէպէլ-Ռոեանի մթերանոցը աչքէ անցնելէ յետոյ, Ռոեան լերան վրայ ելաւ, որուն գագաթէն տեսաւ Տէրվիշներու բանակատեղին մէջ վառուած կրակները. ուրեմն մինչեւ 48 ժամ ճակատամարտ մը տեղի պիտի ունենայ։

Զօրավար Հէնթըրի կիսաբաժնէն հեծելազօրքերու շրջուն պահակախումբ մը, որուն կը հրամայէ Կորտոն փաշայի եղբօրորդին, պատահեցաւ Տէրվիշներու յառաջապահ զինուորներուն, բայց ճակատամարտ տեղի չունեցաւ, որովհետեւ Սուտանցիք անգլիական զօրքերը տեսնելնուն նահանջեցին։ Տէրվիշներէն յետամնաց երկու զինուոր հեծելազօրքերուն ձեռքը ինկան։ Երկու թնդանօթակիրները փութացուցին Տէրվիշներու յառաջապահներուն փախուստը, որովհետեւ քանդեցին անոնց ամրացած պատնէշները։ Թնդանօթակիրներէ մէկն, Զէֆիր, Ճէպէլ-Ռոեան գտնուելուն, ժայռի մը զարնուելով ծակեցաւ։ Նաւաստիները ազատեցան և ցամաք տարին բոլոր զէնքերը ու ռազմամթերքները։ Զէֆիրի մէջ կը գտնուէր Անգլիոյ թագուհիին թոռը, Շլէզվիկ-Հոլշթայնի Քրիստիան իշխանը։ Զէֆիրի ազատումը յուսալի է։

—Զօրավար Կաթաքրի զօրաբաժինը, որ Անգլիական երկու կիսաբաժիններէ կը բաղկանայ, Ուատ-Համէտի բանակետղէն դէպ ի հարաւ ճամբայ ելաւ։ Պիտի հաստատուի Ուատ-Համէտէն տասը մղոն դէպ ի հարաւ։

—Թշնամիին տրամադրութիւններուն վրայ որոշ տեղեկութիւն մը չի կայ։ Անցեալ շաբթուան լուրերուն նայելով Տէրվիշները որոշած էին կատաղի ընդդիմութիւն մը ընել։ Օմտուրմանէն կիրակի օրը հասնող դասալիքներ ըսին թէ Նեղոսի եզերքները բնակողները խալիֆին կ'ապստամբին Խալիֆային հաւատարիմ կեցիները։ Էմիրը քաղքին շուրջը զինուորական շղթայ մը դրեր է, դասալքութեան այս շարժումը կեցնելու համար։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Անգլիոյ հեռագրական գործակալութիւնները կ'ուղղեն այն լուրերը որոնք կը վերաբերին Չինաստանի մէջ բրիտանական քաղաքականութեան կրած փոփոխութիւններուն։ Ստոյգ է թէ Բէքինի անգլիական դեսպանը այլ ազդարարութիւններ ըրած է, սակայն Չինաստանի արտաքին գործոց խորհուրդին տրուած յիշատակագրին պարունակութիւնը քիչ մը չափազանցուած է։ Անգլիոյ դեսպանը բնաւ չէ յայտարարեր թէ Չինաստանի կողմէ ո և է մերժում պատերազմի տեղի պիտի տայ։ Կացութիւնը այս աստիճան ծանրացած չէ։ Անգլիական բոլոր նաւատորմին Վայ-Հայ-Վայ ու Հոնկ-Քոնկ համախմբուելու լուրը կը հաստատուի։ Այս համախմբում հրամայուած է այն պահուն, երբ Բէքինի անգլիական դեսպանը նորէն սկսաւ Չինաստանի հետ բանակցիլ՝ անգլիական ազդեցութեան շրջանակին աւելնալը ճանչնալու խնդրին վրայ։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱՅԻ Թագուհիին վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ. տկարութիւնը երթալով կ'աւելնայ։ Բայց պատրաստութիւններ կը տեսնեն ծննդեան 86րդ տարեդարձը տօնելու սեպտեմբեր 7ին (Ն. Տ.)։

ՄԱՐՈՔ.—Իտալիա սպառնացաւ Մարոքի որ Րիֆցիներու ձեռքը անցած իտալեան նաւուն համար որոշեալ պայմանաժամուն եթէ գոհացում չի տայ, Իտալիա նաւային ցոյց մը պիտի ընէ։ Ուրիշ դեսպանատուններն ալ խիստ պահանջումներ կ'ընեն։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱՅ ՄԷՋ ԱՐԿԱԾ ՄԸ.—Սիոնէն կը հեռագրեն թէ անցեալ շաբաթ օրը ցաւալի արկած մը պատահեցաւ [illegible] լերան վրայ։ Անգլիացի մը, տիկ. Հօրբինսն, տղան ու երկու աղջիկները, առանց առաջնորդի լերան վրայ ելլելու ատեն, ամէնքն ալ անդունդի մը մէջ գլորեր են։ Տեղական կառավարութիւնը պաշտօնեաներ ղրկեր է անոնց մարմինը վերցնելու։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Իզմիր, 18 օգոստոս

Իզմիրէն 6 օգոստ. ամսաթիւով և «Հմայեակ» ստորագրութեամբ 3779 թիւ Արեւելքի մէջ հրատարակուած թղթակցութեան մը մէջ ըսուած էր թէ «Բազմաժողովին նշանակը ամէնէն աւելի ճիշդ «ըմբռնած ըլլալն է Սարըեան էֆ. որ իր «ծրագրով զարգացման պիտի հետեւէր, երեք «հազար մէճիտ դրեցնել ճամբան գտած է»։

Կայ այդ տեսակ ծրագիր մը, լաւ կամ գէշ, գործադրելի կամ ոչ, խնդիրը այդ չէ։ Սակայն այդ ծրագրին հեղինակը ես չեմ։ Անցեալ տարի պատրաստուած, մասնաւոր և ամբողջ շրջան մը գործադրուած ծրագիրը կամ լաւ եւ կրթական յաջողութեան պատճառ եղած ծրագիր ոչ պատրաստած և ոչ ալ մէկու մը կամ պաշտօնական մարմնի մը ներկայացուցած եմ։

Մ. Կ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Տասնըութ տարիէ ի վեր թէ՛ Պոլիս և թէ՛ գաւառները պաշտօնավարած փորձառու վարժուհի մը այս անգամ վկայուած կը փափաքի Պոլսոյ քաղաքային վարժարաններու և կամ մասնաւորներու տուն մէջ Հայերէն, Ֆրանսերէն, ձեռագործութեան գծագրութեան, ձեռագործ, են. դասեր տալ։ Փափաքողները կրնան Խմբագրատուն դիմել։

109 3—10

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՋԷՆԷՐԱԼ-ԲԻՒՐՕ

ԲԱՐԻԶ, 31 օգս —Նախարարներու խորհուրդին այսօրուան նիստին մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ իր պաշտօնակիցներուն հաղորդեց Մուրավիէֆ կոմսին ծանուցագիրը։

—Գերմանիա կը կարծէ թէ միայն Ֆրանսա դժուարութիւն պիտի յարուցանէ դեսպանաժողովին արդիւնքին համար։

—Երրեակ Զինակցութեան տէրութիւնները իրենց մէջ որոշեցին դէմ դնել զինաթափութեան առաջարկին։

ՀԱՄԲՈՒՐԿ.—Բէրլինէն կը գրեն տեղական թերթի մը թէ Գերմանիոյ կայսեր ու Ջարին միջեւ տեսակցութիւն մը հաստատելու համար, կատարուած կարծեցեալ փոխանակութիւնները ցոյց կու տան թէ երկու վեհապետները միեւնոյն փափաքը եւ նպատակը ունին։

ԲԵՐԼԻՆ.—Ալլէմէյնէ Ցայթունկ Ջարին առաջարկութիւնը մեկնելով կ'ըսէ. «Գերմանիա, որ խաղաղութեան պահպանումը ամէն խնդիրներէն նախամեծար կը համարի, գոհունակութեամբ պիտի ընդունի կայսերական այս ձեռնարկը։ Ո՛չ Գերմանիա և ո՛չ ալ Ռուսիա արգելք պիտի յարուցանեն, ընդհանուր խաղաղութեան համար եղած ձեռնարկի մը»։

ՀՌՈՄ.—Պապին օրկանը, Օսէրվաթօրէ Րօմանօ, կը փափաքի որ Ջարին այս վեհանձն նպատակը իրագործուի թէ՛ Եւրոպայի եւ թէ՛ ամբողջ աշխարհի խաղաղութեան օգտին համար։

ԲԱՐԻԶ.—Լրագիրները կ'ըսեն թէ Ֆրանսա պէտք է սկզբունքով մասնակցի խաղաղութեան դեսպանաժողովին, բայց մէկ քանի լրագիրներ ալ կ'ըսեն թէ զինաթափութեան գաղափարը իրականանալէ առաջ հարկ է փոխել Եւրոպայի քարտէսը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թայմզ կ'ըսէ. «Քանի որ Գերմանիա ու Ֆրանսա թշնամի են, աշխարհի վրայ ընդհանուր խաղաղութիւն հաստատելու գաղափարը անիրականալի է։»

Բարիզի յանձնաժողովը

ՄԱՏՐԻՏ, 1 սեպտ.—Պ. Սիլվէլայի առաջարկուեցաւ որ իբրեւ սպանիական պատուիրակ մասնակցի Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին, բայց չընդունեց։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Դեր-Գնդապետ Հանրի

ԲԱՐԻԶ.—Բժշկական քննութիւնը հաստատեց թէ դեր-գնդապետ Հանրի, վիզին աջ կողմին ածելիի առջին հարուածը տալէ յետոյ, մահացու ամենասաստիկ երկրորդ հարուած մը տուեր է ձախ կողմին։ Պ. Պրիսոնի կառավարութիւնը պիտի հարցաքննէ դեր-գնդապետ Հանրիի ձերբակալութեան պատճառներուն վրայ։ Դատական նախարարը այցելութիւն տալով պատերազմական նախարարին, երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ։

Աւստրիոյ Խորհրդարանը

ՎԻԷՆՆԱ.—Րայխսրաթը պիտի գումարուի սեպտ. 26ին։

Ֆրանսայի պատերազմական դպրոցը

ԲԱՐԻԶ, 1 սեպտ.—Զօրավար Ռընուառ, զինուորական բարձրագոյն վարժարանին տեսուչը, ընդհ. սպայակոյտի պետ կարգեցաւ փոխանակ զօրավար տը Պուատէֆրի, որուն հրաժարականը ընդունուեցաւ։

Մուրավիէֆ կոմսը

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կոմս Մուրավիէֆ մէկ ամսուան արձակուրդով մեկնեցաւ։

Աղեքսանդր Բ.ի յիշատակարանը

ՄՈՍԿՈՒԱ.—Ցարը, ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդապետ Մուլէնի յանձնեց Աղեքսանդր Բ.ի արձանին յիշատակին համար շքադրամ մը, Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի տրուելու համար։

Ցորենի գինը

ԲԱՐԻԶ.— Գործերը հանդարտ են. Նիւ-Եորքի մէջ գիները անփոփոխ են. փակուած միջոցին 69.12 էին, Լիվրբուլի մէջ՝ 5,5 և Մարսիլիայի մէջ՝ 20.75։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

21 Օգոստոս 1898

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 762.

Ջերմաչափ 22.

Օդը մասամբ ամպամած։

Կէս օր. — Ժամը 5.24։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	21
Սելանիկ	—	—
Իզմիր	—	18
Հալէպ	—	—
Պէյրութ	—	26
Պաղտատ	—	—
Արֆանկէլ	—	13
Բեդրսպուրկ	—	11
Մոսկուա	—	8
Բարիզ	—	12
Վիեննա	—	13
Օտեսա	—	20
Սոֆիա	—	13
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Ալեկոծ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	[illegible]
Ամէնէն բարձր գին	»	25	22
Ամէնէն վար գին	»	25	08
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	110	62
Ամէնէն բարձր գին	»	110	75
Ամէնէն վար գին	»	110	—

ԲԱՑՈՒՄ 21 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	21 ½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	110	50
Օսմանիյէ		422	—
Ռէժի		289	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹԹմ.		9	15
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	18
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթ.		755	—
» ժուիսանս		250	—
» պարտամ.	Ֆր.	503	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	312	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	30
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռումէլ. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Բոլ էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	37
Մէթալիք	»	99	
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23	03 ½
» » » չէք	»	22	93 ½
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	66	50
» » » Բ.	»	47	75
» » » Գ.	»	27	25
Դ.) բաց.	»	23	12
) գոց.	»	23	12
Փոխառութիւն Գասապա	»	83	50
Օսմ. 3½ %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	—
Այտընի երկաթուղի	»	12	25
Եգիպտական Միացեալ	»	109	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110	75
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	42	50
Ռանթ » 4 %	»	32	—
Թուրք. փոխառ. 6 % 1888	»	83	—
» Նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	41
Դրամազեղչ	»	2	½

ՎԻԷՆՆԱ, 1 Սեպտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	62
» Լոնտոնի վրայ	»	120	40
Ռումէլիի երկաթուղի	»	60	—
Օսմ. Ռէժի	»	132	75

ԲԱՐԻԶ, 1 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	40
) գոց.	»	23	45
» » » Բ.	»	48	40
» » » Գ.	»	27	25
Օսմանիէ	»	422	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	111	—
Օսմ. Ռէժի	»	289	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	554	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103	55
Քրէտի Լիոնէ	»	875	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	93	15
Սպանիական արտաքին	»	41	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	255
Դրամազեղչ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 1 Սեպտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	Մարք	97	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	153	80
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երեսը

ԱԶԴ.—Արեւելեան թէ Եւրոպական ասեղնագործութեան, սրմայի, գծագրութեան և իր ամէն ճիւղերով փորձ և կարող վարժուհի մը, որ արհեստին նրբութեամբ և ճարտարութեամբ մեծ համբաւ ստացած է, կը փափաքի ազգային վարժարանաց և մասնաւորաց դաս տալ օրիորդներու։
Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։
20 2—3

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Պասր-Բէօյ. Մօսա
Վարժարանիս ուսումնական տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտեմբեր 3ին հինգշաբթի օրը։ Նոր աշակերտ գրելու փափաքողք կրնան դիմել նոյն վարժարանը, շաբաթ և կիրակի օրերը և կամ Սէզայի խան, Մխիթարեանց գրատունը, երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը։
Վերատեսուչ
Հ. ՄԵՍՐՈՊ Վ. ՍԱՀԱԿԵԱՆ
106 6—10

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔՈԼԷՃ ԱՂՋԿԱՆՑ
ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ
Վարժարանս պիտի վերաբացուի սեպտ. 15ին և գիշերօթիկ աշակերտները պիտի վերադառնան Սեպտ. 14ի երեկոյին։ Առանձին դիւրութիւններ պիտի ընծայուին արդի լեզուներու և վարժարանի ամէն ուսումներու աւանդման համար։ Եւրոպական կրթութիւն առած հիւանդապահ մը պիտի գտնուի վարժարանին մէջ։ Աշակերտուհի տալու համար գրել առ տնօրէն Տր. Փէթրիք, Պայպըլ Հաուս, Սթամպօլ, կամ դիմել ուղղակի վարժարանը, սեպտ. 1էն ետքը։
112 4—12

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
Օսմանեան լեզուի ծանօթ ուսուցիչ և Պետական Խորհրդի քարտուղար
ՊԵՏՐՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ
18րդ երկարաշրջութիւնը
«Իլավէլի Նէվզուհիք», Խուլասա մուֆասսալ միւնշաաթը ճէտիտէ, ընտիր ձեռագիր նամականի, մասնաւոր գրական և իրաւագիտական ծանօթութիւններով ճոխացեալ։ Ընտիր տպագրութիւն, ճոխ պարունակութեամբ իր տեսակին մէջ եզական։
Բոլոր գրավաճառներու քով կը գտնուի։
111 3—12

ՀԱՐՍՆԻՔԻ ՄՈՄԵՐ
ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷՅԻՆԵԱՆ
Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամենտօ խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճըլար երկուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսնիքու համար ծաղկէ կըրլանդներ, քօղեր, ձեռնոցներ, են. և կը զարդարէ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գիներով։

ԿՈՒԶԷՔ դրամագլուխ մը ստեղծել։ Ձեզի կը յանձնարարենք սեղանաւորական Էքօնօմի-Նասիօնալին՝ որուն կեդրոնը Բարիզի մէջ կը գտնուի, և որ կրնայ ձեզի հայթայթել Քրէտի Ֆօնսիէի, Վիլ տը Բարիի պարտաթուղթեր, ամսական 8, 10 և 20 ֆրանք վճարումներու փոխարէն։
Այս պարտաթուղթերը (օպլիկասիօն) որոնք ապահովուած են հաւաքոյթներով և դրամագլուխներով, առաւելութիւնը ունին որ ամսական 3—4 անգամ հարիւր չահ կը բերեն ու շատ մըն ալ պարգեւներ ունին՝ 100,000, 250,000 և մինչև 500,000 ֆրանքնոց։
Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ստանալու փափաքողները կրնան դիմել Կալաթա, Վօյվոտա փողոց, Կիւմիւշլի խան, թիւ 1, երկրորդ յարկ, ֆրանսական նամականի ճնշքի դիմաց Պ. Անտրէ Սալիպայի, որ ընդհանուր գործակալն է բովանդակ Թուրքիոյ համար։
Գործակալներ կը խնդրուին լաւ յանձնարարականներով։
113 2—15

[illegible]
Երլաբուլ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սկոթ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զբաղումներս չեն ներեր որ անձամբ փորձեր ընեմ, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժիշկներուն որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիս ձկան իւղը իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբանական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ըղձացած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստուածքին մէջ։
ՏՐ. Մ. Օ. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000.000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէ՛ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ
Գիշերօթիկ և ցերեկեայ, Բանկալթի

Սոյն վարժարանի նպատակն է վաճառականութիւն և լեզու սորվեցնել աշակերտաց։ Վարժարանս ունի 3 դասընթացք՝ մանկապարտէզ, նախակրթարան եւ ուսումնարան։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ մէջ Ֆրէօպելեան դրութեամբ մանուկներուն կ'ուսուցուին հայ. և ֆրանսերէն լեզուաց եւ ուսմանց զանազան ճիւղերուն ու բարեկրթութեան տարերքը։

Մանկապարտէզի նշանաբանն է «խաղերով սորվիլ, սորվելով զբօսնուլ»։

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ մէջ հայ. ոսմ. և ֆրանսերէն լեզուաց վրայ ամէն օր դաս կը տրուի աշակերտաց։ Պատանեկան յարմար ուսմունք ու գիտութիւն կը մշակեն աշակերտաց միտքը, անոնց սիրտն ու հոգին ազնուութեամբ դաստիարակելով։

Նախակրթարանի նշանաբանն է «զուարթութեամբ աշխատիլ, հաճոյքով ուսանիլ»։

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ մէջ անգղ. գերմ. իտալ. և յունարէն լեզուաց վրայ ամէն օր դասեր պիտի աւանդուին այնպիսի եղանակաւ որ երբեք չեն շփոթուիր և 3 տարին միայն բաւական կ'ըլլայ զանոնք ձեռք բերելու։

Ուսումնարանի նշանաբանն է «լրջութեամբ հետեւիլ, կանոնաւորութեամբ ուսումնասիրել»։

Աշակերտք առհասարակ ընտանեկան խնամք կը վայելեն Տիկին Աղաւնի Ց. Բագրատունիի մայրական հոգածութեան ներքեւ։

Իրենց որդին լեզուագէտ ու վաճառական ընելու փափաքող ծնողք կրնան դիմել վարժարան ամէն օր։

117 Հիմնադիր-Տնօրէն
6—8 Ցոլաք Բագրատունի

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Ֆրանս. փոսթխանէին վերը յանդիման, Կէօրկ Չիչէքճեանց քով)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ցաւ առանց կը լեցնեն. ցաւոց ընդհատ և բուժուած վերականգնելու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, թէ՛ն յեղակարծ ու ծամելու, և ապահովութեան երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ այ ամերու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Գ. Ամերկ. ատամ. համալսարանի ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (ժամը [illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (ժամը [illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գատըգիւղցիք կրնան դիմել իրենց բնակարանն, թիւ 1 Թէլլալեան փողոց։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ
Ընդմէջ Հուլ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Արգանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	1862
Ալէքթօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտինօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաբբօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիբօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօստօ	2377	Ֆիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Բասանօ	18.2	Ֆօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սօրէնթօ	1200
Բօրօտինօ	1264	Ֆուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասօ	1328
Բրաւօ	1076	Ֆրարօ	1715	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Բրինօ	841	Ֆինեմօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Բուֆֆալօ	4431	Էսկրօ	2464	Իտալօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթթարիօ	4036	Թօրրենթօ	487
Գալիբսօ	1337	Էշարօ	1481	Քիէվօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիմօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալմիրա	1637	Վասօ	1914
Գաթօ	1084	Ֆինլանտ	1823	Քօլինօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1259
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2896
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լեպանտօ	2272	Ռինալտօ	1663	Ուէլտօ	1850
Տիտօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	[illegible]	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Հինտու շոգենաւը, նաւապետ Բօքս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։ Իակօ շոգենաւը, նաւապետ Ուսըլըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 31ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Թիւնէլ Մէյտան խան, Ղալաթիա

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14.500.000
Պահեստի դրամ	»	26.504.000
Տարեկան հասոյթ	»	58.937.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։

572 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլ

ԳԱԲՐԻԷԼ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ինանիւ խան. 20 21 22

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՏԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալապետ ի Կ. Պոլ. ՀԱՄՄԸԼ ԵՒ ՀԱՒԻԼ

ՏԻՒԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՊՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթեքութ տղոց ոսկորները կը շինէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և նիհար տղոց։

Ծծի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փսխեր և առատ կաթով տղայ կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆատը ստնտուներուն կաթը կը շատցնէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ աճման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ՖՐԷՆԿԻ ԻԼԼԷԹԸ ՄԷՏՀԻՇԷՍԻՆԻ
ԳԱԹԻՆԸ ԹԷՏԱՎԻ ԻՏԷՊԻԼՄԷՔ ԻՉՈՒՆ

Բարիզդէ իլլէթը մէզքիւրէնին թէտավիսինտէ քեսպը իհթիսաս իթմիշ օլան Թապիպը շէհիր Տօղթօր (Մաճէր) օթուզ սէնէլիք սայ ու թէճրիւպէսի էսէրի օլարաք (Կրանիւլ անթիսիֆիլիթիք) նամ իւ թիրաաթընը պու տէֆա մէյտանէ գօյմուշ օլուպ նազարը թէփթիշ վէ թագտիրինէ արզ իթմիշ օլտուղը աթըպպայի մուամիլէ հէփսի պիր չօգ խասթաղանէլէրտէ մուճէրրէպ Ֆրէնկիլիլէր իւզէրինտէ իճրա իթտիքլէրի թէճրիպէ վէ միճիւղ նէվինտէն օլարագ կէօրտիւքլէրի ֆէվգէլմէմուլ թէսիր վէ թէշֆիէլէրէ իսթինատէն քէմալը շիւքրան վէ միննէթտարի իլէ միւթթէֆէգէն թաստիգ վէ շէհատէթ իտէհօրլարքի «Մէզքիւր Կրանիւլ Անթիսիֆիլիթիք իլաճը տիկէր մուալէճէլէր կիպի միտէնի թախրիպ իթմէտիւպ վէ իսթիմալ խուսուսը ասլա սանճը վիրմէտիքլէրի հէրէք էսքի, հէրէք եէնի, վէ հէրէք իրսի Ֆրէնկ իլլէթինին հէր նէվինի հիչ պիր սէպէպտէն տօլայը պիր տահա կէրիւ տէփմէմէք վէ տիւքէրլէրինէ սէրայէթ իթմէմէք իւզրէ եասէն վէ գաթիէն թէտավի իթտիկի կիպի աւէմը թէտավի սէպէպինտէն չիւրիւմէկէ էպիտ թութմաշ օլան ապաիւտէնի թամամ հալը թապիիսինէ իրճա իթմէկտէ տիր։

Մէզքիւր իլաճ սաթըլըր Տէրսաատէ Պաղչէ Գաբու սըրասընտա Գասաբեան էֆէնտինին էճզախանէսինտէ,
1910 2—12

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԳՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշիին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ցնցելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։

Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղարանները A.

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրփուլի, Փօրթալ, Մէքսիքանի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	
Բամաէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Փէմնօրուս	3000	Բէրա	2250
Թարօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Տարեօթէս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռէքթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
582 31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվրփուլ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրփուլի և Աքտենիզի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիբշիան	3500
Բէտրիան	10500	Արքատըն	3500
Լանքասթրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսթոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Թօրօնդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիտպօն	800
Ֆաւիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւէն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 — Գէշիր	6 15	— —	7 — Գզկ.
11 30 Վոսփ.	6 50 Գէշիկ.	11 30	7 40 Գշկ.
12 15	7 55 Գէշիկ.	12 15	8 20
1 —	8 50	1 —	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզկ.
2 30	10 10 Գէշիկ.	2 50 Վոսփոր	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 35 Գզ.Գպ.	3 5	10 40 Գզկ.
3 15 Ֆէրպ.	11 — Գզկ.	3 30	11
3 30	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գզկ.
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 45 Ֆէրպ.		5 —	12 15
5 5		5 40 Գէշիկ.	
5 35		5 30 Ֆէրպօթ	
5 50		6 15 Գշկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 15 Գէշբթ.	6 20 Գէպ.	11 45	7 5 Գշբ.
12 —	6 50 Գշբթ.	12 20	7 40 Գշբ.
12 40	8 Գշբթ.	1 —	8 20
1 20	8 45	1 33	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոսփ	10 15
3 25	10 15	3 5	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպօթ	10 35	3 30	10 40
4 5	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ	11 20
4 40	11 10	4 45	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 45	5 30	11 45
5 25	12 —	5 30 Ֆէրպօթ	12 1
5 50 Գշկ.		6 15 Գէպէք	

ՀԱՅԴԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հայտէրէն Մալաճազ բացի Կիր. է)
4 — » » բացի Ուր. է
10 40 » » բացի Ուր. Կիր. օրերէ)
11 25 » » Ուր. Կիր. Ժ. 10.45ին
1 30 Կամուրջէն Հայտ. Մալաճազ բացի Կիր. է
3 30 » » » բացի Ուր. է
10 10 » » անտի Մալաճազ բացի Ուր. Կիր. օրերէ
11 10 » » » Մալաճազ [Կիրակի ու Ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ
ԵՒ
ԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իսկիւտար

Ծան.—Օրը միջապատ եղած ատեն շոգենաւք իրենց գտնուած տեղերը պիտի մնան։

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Յաջորդ մեկնելութիւնք

Կշ. 18 30 Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Պշ. 19,31 Սեւ ծովու ծոցին նաւահանգիստ, [illegible] ժամը 10ին։
Եշ. 20,1 Տարտանէլ, Այնօրօզ, Սէլանիկ, Իզմ ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Շբ. 22 3 Ինէպոլու, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։ 582

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱ ԿԱ ԷՆ Է ՄԱՐՍԷՅԼ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէյլի և Ռուսաց միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Սեպտ. 5 Անատոլի Անատոլուի նաւը

ՄԵԿՆՈՒՄ
Սեպտ. 6 Անատոլի Մարսիլիա ուղղակի
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան նաւախցեր, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալս
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
575 Թոփհանէ, քարափին վր

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (18)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ՑՐԳՈՒՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐԸ

Նամակը Կոնթրան ստորագրուած էր։

—Աղուոր անո՛ւն, ըսաւ աղջիկն ինքնիրեն։

Լէոնթին չէր կրցեր պահպանել իր սիրտը. կը սիրէր։

11

ԳԱՅԼՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Քանի մ'օր ետքը բեռնակիր մը գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը բերաւ իրեն։

Ապրիլ ամսու մէջ ծաղիկներն հազուագիւտ ըլլալով, փունջը սուղի նստած էր։ Լէոնթին պէտք չունեցաւ հարցնելու թէ ո՛վ ղրկած էր. իր սիրտն արդէն տուած էր Կոնթրանի անունը։

Բայց ինչո՞ւ համար կը ղրկէր այդ փունջը։

Վայրկեան մը խորհելէ ետեւ յիշեց որ հետեւեալ օրն ամսուն 19 էր, սուրբ Լէոնի տօնը։ Երկու կաթիլ արտասուք թաւալեցան աչքերուն մէջ։ Ճանչեց մարդը և պահեց ծաղկեփունջը։ Երկար պահելու համար ջուրի մէջ դրաւ։ Ծաղիկներուն գեղեցկութիւնն զմայլմամբ դիտած միջոցին քամէլիայի մը պսակին մէջ պլորուած թուղթ մը նշմարելով, առաւ և դողդոջուն ձեռքով մը բացաւ։

Անձնուէր խօսքերով Կոնթրան մեղմաբար կը գանգատէր իր առաջին նամակին պատասխան ստացած չըլլալուն վրայ. Նորէն իր սիրոյն վրայ կը խօսէր, իր անձնուիրութեան հաւատարիմ կը կրկնէր, և կ'աւելցնէր թէ ծաղկեփունջն ապացոյց մ'էր որ անդադար Լէոնթինի վրայ կը մտածէր։

Աղջիկն հարցուց ինքնիրեն թէ ինչ պէտք էր ընէր։ Երկար վարանելէ ետեւ՝ վերջապէս շնորհակալութեան նամակ մը գրեց ղրկած ծաղկեփունջին համար, և տողերուն ու նամակին տակը գրուած հասցէն օրինակեց։ Սակայն զգուշութիւն ըրաւ թէ Կոնթրան մկրտութեան անունն մ'էր միայն։ Այսու հանդերձ գնաց նամակը։

Մէկը չունէր խորհուրդ հարցնելու, իր սրտին մէկ զգացմանը կը հնազանդէր, որ կարող չէր վտանգ մ'ազդարարել իրեն. և կը կարծէր թէ լաւ կ'ընէր։

Հետեւեալ օրը Կոնթրան այցելութեան եկաւ Լէոնթինի, և տեսնելով անոր այտերուն կարմրութիւնը, գուշակեց սրտին յուզումն և ուրախ եղաւ։ Ուշիմ էր և լաւ կը խօսէր։ Իր հեշտ և գրաւիչ խօսուածքը դիւթեց զայն։ Հաւանութիւն տուաւ վերստին գալուն, ան ալ ամէն օր գալ սկսաւ։

Լէոնթին կը մեծցնէր իր պատրանաց շրջանակը։

Կիրակի օր մը յանձն առաւ թեւն Կոնթրանի տալով պտոյտ մ'ընել Փարիզի շրջանակը կանանչներուն և ծաղիկներուն մէջ. բայց իրիկուան կանուխ ետ դարձան և Կոնթրան մինչեւ տանը դուռը բերելով զայն՝ մեկնեցաւ։ Նեղացեր և մինչեւ իսկ բարկացեր էր։ Դիւրին յաղթանակ մը կը յուսար և ընդդիմութեան հանդիպեր էր առաջին անգամ։ Անտաշը, անբարոյականը, բանի մը չհաւատացող մարդը՝ այս մ'անմեղութեանը չէր կրցեր յաղթել։ Երկու ամսէ ի վեր սխմարթօրէն դարպաս ըրեր էր անոր եղերերգակի մը պէս։ Անձնասիրութինը սաստիկ զրգռուեր էր։

Բայց «կ'ուզեմ զայն» ըսեր էր ինքնիրեն, և անպատճառ իրենը պիտի ըլլար։

Իրենց խօսակցութիւններէն մէկուն մէջ, Լէոնթին փափաք յայտներ էր իր անունն ու վիճակը գիտնալու։

Բ'ռնին եկած անուն մը տուաւ. իր վիճակին համար ալ ըսաւ թէ կառավարական դրասենեակի մը պաշտօնեայ էր և արդէն չորս հազար ֆրանք կ'առնէր տարեթոշակ։ Աղջիկն հաւատաց։

Ուրիշ անգամ մ'ալ, երբ անկեղծ սիրոյ և անձնուիրութեան յայտարարութիւններ կ'ընէր, պատասխանեց.

—Պարո՛ն Կոնթրան, կ'զգամ որ կը սիրեմ զձեզ. բայց, պարկեշտ և ուղղամիտ կը ճանչեմ, և կը հաճիմ կրել ձեր անունը, ձեր կինը կ'ըլլամ երբոր կամիք։

Ուշադիր և ազէտ էր, գիտեր թէ կին մը չկրնար պարկեշտօրէն անձնատուր ըլլալ իր սիրած մարդուն, առանց այն պայմանին որ քաղաքային օրէնք մ'եղած է, և ամուսնութիւն կը կոչուի։

Օր մը, իրիկուան դէմ, Լէոնթին, դաս մը տալէն ետեւ, օդին գեղեցկութենէն հրապուրուելով, պտոյտ մը ընել ուզեց Շանզ Էլիզէի կողմը։

Ցանկարծ ծառուղւոյն վրայ երկու սիգապանծ ձիերէ լծուած գինանշանաւոր բաց կառքի մը մէջ Կոնթրանը տեսաւ, բաւական տարիքոտ պերճաշուք կնոջ մը քով նստած։

Աչքին առջեւէն անցած անիւի մը մէջէ կարծես նշմարեց կառքին գինանշանին վահանն և կառավարին ու երկու սպասաւորներու տրեխաւոր գլխարկները։

Սիրտը դառնապէս սեղմուեցաւ, և վայրկեան մ'անշարժ մնաց առանց քայլ մը կրնալ առնելու։

Կառքը դէպի յաղթական կամարը կ'երթար։

—Ինչ կը նշանակէ այս, հարցուց աղջիկն ինքնիրեն. խաբե՞ց զիս ուրեմն.... Ո՛հ, պէտք է որ գիտնամ, գոչեց ինքնիրեն։

Բարեբաղդաբար քիչ մ'ստակ ունէր գրպանին մէջ։ Պարապ կառք մը տեսաւ որ ծանր ծանր վար կ'իջնէր ծառուղիէն։ Կառավարն յաճախորդ մը կը փնտռէր։ Նշան ըրաւ որ կենայ և վազեց մէջը ցատկեց։

—Ո՞ւր պիտի երթանք, հարցուց կառավարը։

—Հոս պիտի սպասենք։

—Ո՞րչափ։

—Չեմ գիտեր։

—Զարմանալի փոքրիկ տիկին մը, մրմռաց կառավարը, բայց ամենասիրուն։

Վար իջաւ նստարանէն, կառքին առջեւի սնտուկէն տոպրակ մը հանեց և քանի մը բուռ վարսակ կերցուց իր ձիուն։

Աղջիկը, կառքին անկիւնը քաշուած, ծառուղիէն իջնող կառքերը կը դիտէր։

Ժամ մը սպասեց։ Կառավարն ելեր իր տեղը նստեր էր, ձին՝ փորը կուշտ անհամբերութեամբ կը դոփէր, և տէրն ալ սրտմտելով՝ սատանային կը ղրկէր իր զարմանալի յաճախորդուհին։

Վերջապէս աղջկան ձայնը լսուեցաւ, որ կ'ըսէր կառավարին.

—Հետեւեցէք սա երկձի կառքին, որուն ետին երկու սպասաւոր նստած են։

—Հասկցա՛յ, ըսաւ կառավարը՝ Ցետոյ կամացուկ մը.

—Հէ՛, հէ՛, սիրային արկա՛ծ... տարօրինակ տեսակէն։ Եւ ճամբայ ելաւ։

(Շարունակելի)